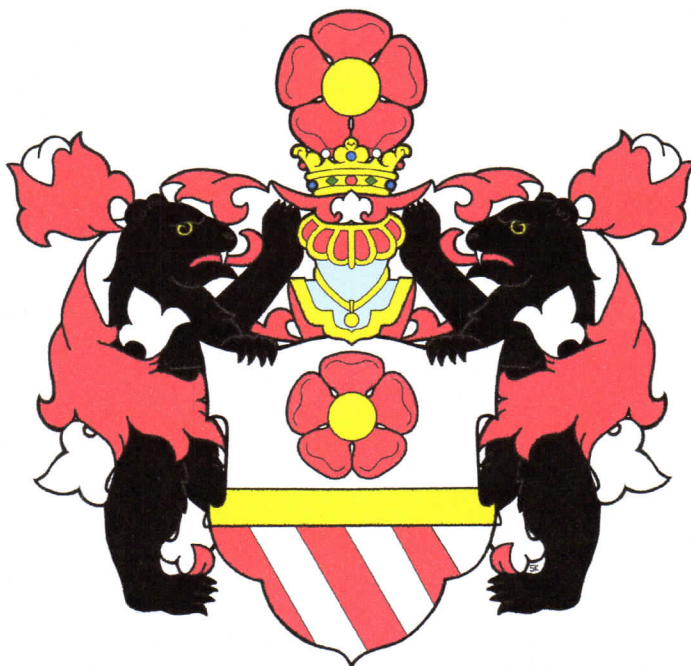

STANISLAV KASÍK
HERALDICKÁ KANCELÁŘ
„DAUPHIN“
ROUDNICE NAD LABEM
2021

MILIČÍN

Návrhy znaku a vlajky

Erb posledních Rožmberků
(kresba Stanislav Kasík)

Vlevo velká pečeť města Miličina z druhé poloviny 16. století
(kresba Karel Liška)

Vpravo pečeť Viléma z Miličina z roku 1284
(kresba August Sedláček)

HERALDICKÁ KANCELÁŘ „DAUPHIN“

* Stanislav Kasík * U Hřiště 1995 * 413 01 Roudnice nad Labem *
* ☎ 603 219 892 * e-mail: s.kasik@tiscali.cz *

Vážený pan
Václav Karda
starosta obce
Miličín

Roudnice nad Labem, 16. března 2021

Vážený pane starosto,

pěkně Vás zdravím. Posílám Vám rešerši o historickém znaku města Miličina a návrhy nového znaku a příslušné vlajky pro obec Miličín. Jaký bude další postup? Nyní bude konat obec. Z předložených návrhů vyberou zastupitelé jeden znak a k němu jednu vlajku. Při výběru vlajky je nezbytně nutné respektovat vlajku příslušnou ke konkrétnímu znaku - vlajka musí se znakem korespondovat (nelze např. ke znaku č. 1 přiřadit vlajku č. 6/2). Prosím, aby výběr nebyl činěn způsobem, že budou vybrány návrhy dva a konečné rozhodnutí o výběru pak bude pomyslně delegováno na mě nebo dokonce na Podvýbor pro heraldiku a vexilologii PS PČR - „tudy cesta nevede“, bylo by vše tak jako tak vráceno zpět obci k rozhodnutí.

Váš výběr mi prosím sdělte (stačí telefonicky, e-mailem) a já připravím všechny podklady pro zahájení schvalovacího řízení. Materiály Vám opět pošlu poštou a v přiloženém dopise Vám sdělím, jak se vším naložit. Předeseílám, že k žádosti o schválení a udělení symbolů obce je nezbytně nutné přiložit ověřenou (resp. originálně podepsanou) kopii zápisu ze zasedání OZ, na kterém se o znaku a vlajce obce rozhodlo - prosím, počítejte s tím. Po odeslání žádosti, kterou Vám vypracuji, bude první fáze konstituování obecních symbolů ukončena. Ve druhé fázi dojde k projednávání žádosti zmíněným podvýborem pro heraldiku a vexilologii, který Vás o svém rozhodnutí bude písemně informovat. Pak bude následovat slavnostní udělení předsedou Poslanecké sněmovny PČR konané v Praze v budově PS. V současné covidové situaci jsou dekrety předsedy PS, udělující obecní symboly, posílány poštou. Za pár měsíců to může být jinak.

Přeji Vám i obci vše dobré.

Stanislav Kasík

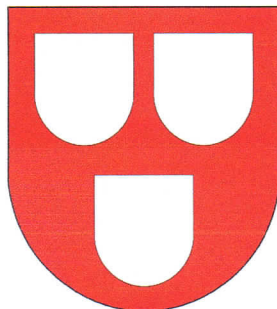
P. S.: Prosím o uhrazení přiložené faktury. Předem Vám děkuji.

Prosím, zvažte, zda nechcete požádat předsedu PS o stanovení Miličina městem. Je to dnes běžná praxe, pokud obec byla historickým městem. Miličín byl městem a může jím být znovu. Možná se to nyní nemusí jevit jako důležité, ale do budoucna to význam může mít, protože jde o zcela jinou a kvalitativně vyšší kategorii sídla. Zvažte to. Žádost Vám vypracuji a vyložím, jak s tím naložit. Jistě nezbytné projednání a schválení v OZ.

Stanislav KASÍK
Heraldická kancelář "Dauphin"
U Hřiště 1995, 413 01 Roudnice n.L.
DIČ CZ491218321

MILIČÍN

Poznámky k návrhům obecního znaku a vlajky

Znak středověkého cechu malířů štítů

O TVORBĚ OBECNÍCH ZNAKŮ

Z poznání historického vývoje městských a obecních znaků lze ze skladby užitých znakových figur a dalších souvislostí odvodit pohnutky, stanovit příčiny a inspirace jejich volby. Můžeme je rozdělit do několika skupin. Vyjmenujeme jen některé.

Mnoho obecních znaků je odvozeno od znaků vrchností. Ať od znaku krále u měst královských, či od znaku šlechtického majitele, biskupa nebo církevní instituce u měst poddanských. Při jejich tvorbě bylo snahou navrhovatelů odlišit nějakým způsobem znak obce od znaku vlastníka. Stávalo se tak různými způsoby, jakými bylo přijetí pouhé části znaku, zmenšení znakových figur, změna tinktur znakového pole či znamení, nebo doplnění další figurou nebo znamením atp.

Jinou skupinu tvoří znaky odvozené od přírodních podmínek. Například použitím figury kopce je charakterizováno prostředí, ve kterém obec leží. Vlnité břevno má obvykle souvislost s existencí vodního toku. Stejným způsobem vypovídá vyobrazení skály. Stromy mohou symbolizovat okolní lesy. Některá znamení ukazovala na převažující zaměstnání obyvatel. Proto se objevují ve znacích motivy zemědělské, vinařské, chmelařské, rybářské, hornické atd. Ve znacích se připomínaly i různé události.

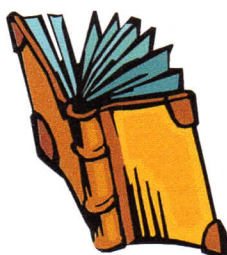
Jednu z nejcennějších skupin jsou znaky ukazující užitými symboly na jméno obce. Tak je například jabloň ve znaku Jablonce nad Nisou, rak ve znaku Rakovníka, sova ve znaku Sovínek, či měsíc - luna ve znaku Loun. Takovým znakům se říká „znaky mluvící“.

Současné tendence ve tvorbě obecních znaků se přidržují již osvědčených metod a postupů.

Přesto jsou některé figury pro obce bez statutu města nepoužitelné. Například hradby, jejichž fyzická existence byla vysoce ceněnou výsadou a pýchou každého města a zároveň jejich nejpřípadnějším symbolem.

Podvýbor pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky preferuje u obcí znaky jednodušší, které více odpovídají původním praktickým funkcím znaků a také významu uživatele. Podoba navrženého znaku musí bezpodmínečně být v souladu s pravidly, zásadami a uzanci heraldiky. Nemá kolidovat se znaky již v České republice užívanými. Má být jednoznačným a nezaměnitelným symbolem konkrétní obce.

V heraldice platí, že znak je posuzován nikoliv z pohledu pozorovatele, ale z pohledu nositele. Proto je v popisu používáno stranového určení „vlevo“ a „vpravo“ ve zdánlivém rozporu s pozorovaným vyobrazením, kde jsou například figury v polohách právě opačných.

Z HISTORIE OBCE

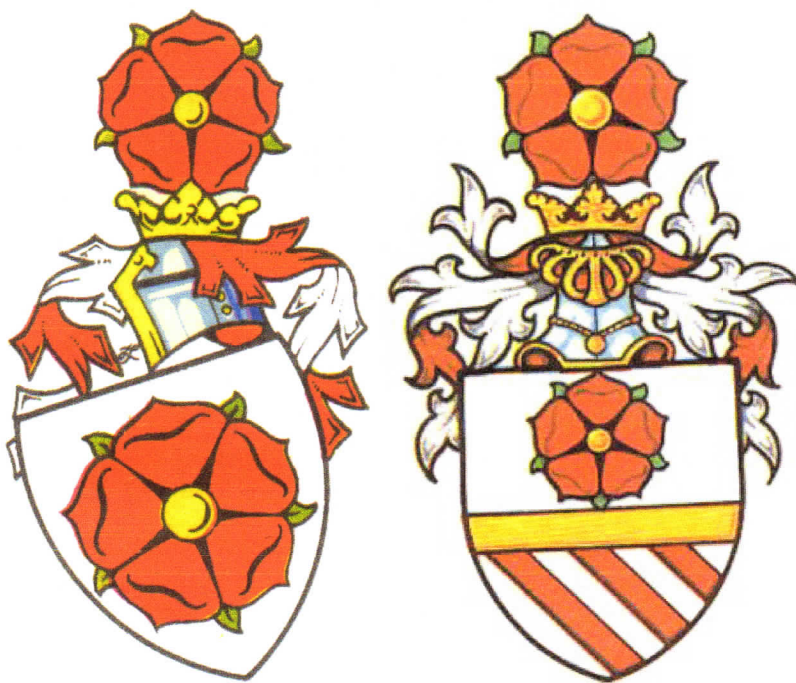
V písemných historických pramenech se Miličín poprvé připomíná nepřímě v přídomku Viléma z Miličina („*Wilhelmo de Milicin*“), který se spolu s jinými šlechtici zmiňuje v listině krále Václava II., vydané v Praze dne 24. 5. 1284. Uvedení šlechtici slíbili králi věrnost (Joseph EMLER. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*. Pars II. Pragae 1882, s. 569, No.1316, dále jen RBM). Vilém z Miličina se psal po hradu (tvrzi) Miličíně, o němž se uvažuje, že v jeho době již stál. Stejně tak je pravděpodobná existence městečka, které se v pramenech zmiňuje v roce 1318, kdy tvrz i městečko držel Vilémův syn Heřman („*Hermani dominus et heres oppidi Miliczyn*“ / „Heřman pán a dědic městečka Miličina“ /, listina vydaná Heřmanem z Miličina a datovaná v Miličíně dne 22. 10. 1318, RBM III. 1890, s. 193, No 469; Karel KUČA. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. III. díl, Kolín-Miro*. Praha 1998, s. 909, dále jen K. KUČA).

Heřman z Miličina, zemřel v roce 1325 a jeho dědicem se stal stejnojmenný syn. Heřman mladší z Miličina padl společně s králem Janem Lucemburským v bitvě u Kresčaku dne 26. 8. 1346. Ještě před tím vložil Heřman z Miličina do desek zemských své statky Petrovi z Rožmberka, poté, co mu je prodal. Zřejmě se tak stalo tzv. „na oko“, aby v případě Heřmanovy smrti nespadly na krále jako odúmrtí. Podle rožmberského urbáře z roku 1374 patřily k miličínskému hradu s hrazeným předhradím městečko Miličín a vsi Záhorčice, Oldřichov, Reksyně, Žibkov, Dolní a Horní Borek, Jiřetín (zaniklá), Barčov, Ječutice (dnes Ješetice), Báňov (zaniklá), Zechov a Třetužel. K panství patřilo šest hospodářských dvorů. Za Rožmberků sídlil na miličínském hradě purkrabí. Za husitských válek hrad zřejmě zanikl a správa panství byla přenesena na hrad Choustník (Karel TRÍSKA a kol. *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku [V]. Jižní Čechy*. Praha 1986, s. 128; dále K. TRÍSKA a kol.).

Rožmberkové se výrazně zasadili o povznesení Miličina. V roce 1379 je místo nazýváno městem („*oppidum*“). Tvořilo jej 36 měšťanských domů, 28 podsedků, 26 krčem, židovský dům, lázeň, 24 masných krámů, platy byly inkasovány z polí o rozloze 28 lánů, 1 a půl čtvrtin a 3 jitra. Byla

zde rychta a vybíralo se zde clo (Josef TRUHLÁŘ /ed./ *Registrum bonorum rosenbergicorum, Anno MCCCCLXXIX compilatum*. Praha 1880, s. 49; K. KUČA, III., 1998, s. 909). Pro následné pojednání o pečetích a znaku města Miličína, je důležitá zmínka o rychtáři a rychtě.

Od roku 1352 je v Miličíně zmíněn výběr papežského desátku. To svědčí nejméně o existenci fary, z níž byl desátek odváděn. V rámci církevní organizace patřila miličinská farnost k děkanátu vltavskému a arciděkanátu bechyňskému (Wacław Wladiwoj TOMEK. *Registra decimarum papalium*. Praha 1873, s. 61.). Byla-li fara, byl i kostel. Kostel postavený kolem roku 1380 byl zasvěcen Narození Panny Marie (Emanuel POCHÉ a kol. *Umělecké památky Čech.2, K-O*. Praha 1978, s. 390).

Erb pánů z Rožmberka. Vlevo původní a vpravo naposledy používaná varianta /Orsini/
(kresba Jiří Louda)

Rožmberkové byli vlastníky Miličína až do roku 1593, kdy městečko s příslušenstvím prodal Petr Vok Michalovi Španovskému z Lisova. Jeho synové Mikuláš a Jáchym Španovští v roce 1600 prodali Miličín Evě Kaplířové, rozené ze Slavkova. Ta v roce 1616 odkázala řadu statků a mezi nimi i Miličín Kašparovi Zdeňkovi a Oldřichovi Kaplířům za Sulevic. Kašpar Zdeněk Kaplíř ze Sulevic byl jako aktivní účastník poraženého českého stavovského povstání (1618-1620) popraven 21. 6. 1621. Jeho majetek byl konfiskován, včetně Miličína. Konfiskační komise zaznamenala rozsah statku: „...město Miličín s panským sídlem, s kostelem, farou a podacím kostelním, pivovarem a domy šenkovními; vsi celé Německé Záhořím, Rezkyně, Žibkov, Lažany, Borek hořejší s mlýnem pod ním Hospodský řečený. Nové Dvory (nyní samota), Třetužel s dvorem poplužním, Záskaří s jedním osedlým (zašlá), Větrov (díl), Borek dolejší, Malovice (díl) a Ješetice (Vyšetice, díl)“. V roce 1630 vše bylo dědičně prodáno Martinovi de Hoeff-Huerta (Tomáš V. BÍLEK. *Dějiny konfiskací v Čechách po ro. 1618*. Praha 1882, s. 235-236). Následně se v držení Miličína se vystřídali dva rody, hrabata z Pöttingu (1653-1681) a Kuenburgové (1681-1850). Kuenburgové vlastnili od roku 1678 statek Mladá Vožice, k němuž v roce 1732 připojili miličinské panství vytvořili rozsáhlý pozemkový majetek. Mladovožické panství se stalo v 1732 tzv. rodinným svěřenstvím (K. TRÍSKA a kol., 1986, s. 130; K. KUČA, III. 1998, s. 910).

Pohřební štít Petra Voka Orsina z Rožmberka z roku 1611,
posledního vlastníka Miličina v rodě

O PEČETÍCH A ZNAKU V MILIČINĚ

Znak Miličina nikdy nebyl udělen panovníkem, ale ani pány z Rožmberka, jak se některými nesmyslně vypráví. Znak se vyvinul z pečeti (Alois PŘIBYL – Karel LIŠKA. *Znaky a pečete středočeských měst*. Praha 1975, s. 98; dále A. PŘIBYL – K. LIŠKA; Jiří ČAREK. *Městské znaky v českých zemích*. Praha 1985, s. 248; dále J. ČAREK). Udělování znaků městům bylo právo královo zaručené zemskými zákony. Naopak pečeti mohly městům povolovat k užívání jejich vrchnosti. Obvykle v takových pečetích bylo znamení z erbu vlastníka, resp. erbovní znamení ve štítu. Tak i v Miličině byl v pečetích městečka erb pánů z Rožmberka, kteří tímto způsobem označovali svůj majetek.

Dokladem výše sděleného počínání vlastníků měst a městeček je listina Petra z Rožmberka, vydaná dne 1. 8. 1498 pro městečko Cetviny, kterému krom povolení konat trhy, povolil také užívání městské pečeti s rožmberskou růží. V německy psané listině je ono povolení formulováno takto: „...und in craft des briefs gnedigklich begaben, das si auf item insigl die rosen haben sollen und solchen markts insigil in irer notdurfen zu sondern ere des selben marckt ewiglich brauchen mügen...“ (Antonín HAAS /ed./, *Codex iuris municipalis, Tomus IV-2*. Praha 1960, č. 626, s. 373/374; „doslovný“ překlad SK: „...a silou této listiny milostivě dáváme, že oni na téže pečeti růži mohou mít a tou městečku pečetit v jejich potřebách, zejména jejich téhož městečka navěky vzíti mohou...“ – termín „markť“, v možném překladu „trh“, vnímáme ve shodě s termínem „městečko“). Uvedená listina Petra z Rožmberka z roku 1498 je pravděpodobným odrazem obvyklosti povolovat, či umožňovat městečkům a městům v držení pánů z Rožmberka, užívání růže z jejich rodového erbu v městských pečetích.

Uvedeným komentářem směřuji k tomu, že je nezbytně nutné vědomí, že pečeť a znak není totéž. Jedno není ekvivalentem druhého pro rozdílný původ, rozdílné vlastnosti a rozdílný způsob užití. V případě miličinských pečetí (stejně tak i jiných) to platí i v těch případech, kdy na pečetích je růže ve štítu. Vždy jde o erb vrchnosti, který je v takových případech potřebné vnímat jako pečetní znamení, a nikoliv jako znak obce, městečka, či města. Toto konstatování je nutné mít na mysli vždy při posuzování miličinských pečetí. Skutečnost, že se toto vědomí v určité fázi konstituování městského znaku zcela vytratilo a ve své době byla všeobecně akceptována teze, že na historických pečetích je městský znak, můžeme mít za politováníhodné.

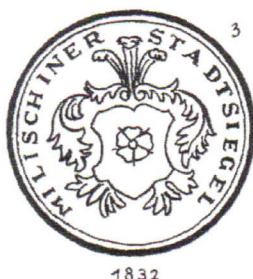
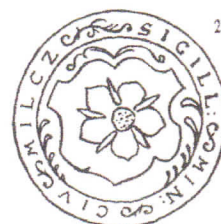
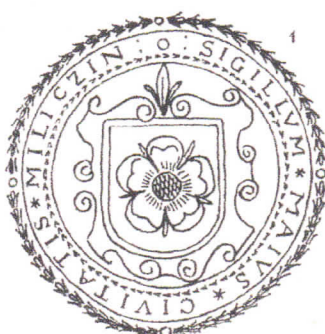
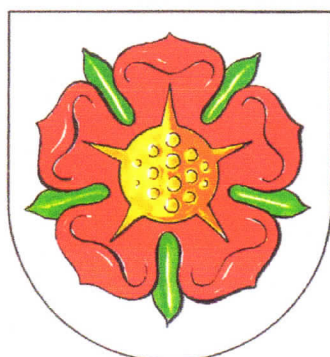
Pečeť byla důležitou součástí každé městské komunity. Umožňovala městům a městečkům účast na právním životě obce samotné a pak především ve vztahu ke svému blízkému i vzdálenějšímu okolí. Funkce pečetí na vydaných i přijímaných listinách byla nezastupitelná. Potvrzovala pravost listiny a zároveň právní závaznost obsahu. Pro život měst a městeček měla pečeť zásadní význam a bez ní se příslušné komunity neobešly. Naopak bez znaku mohly žít i několik století bez jakékoliv újmy.

Miličín

město

okres Benešov

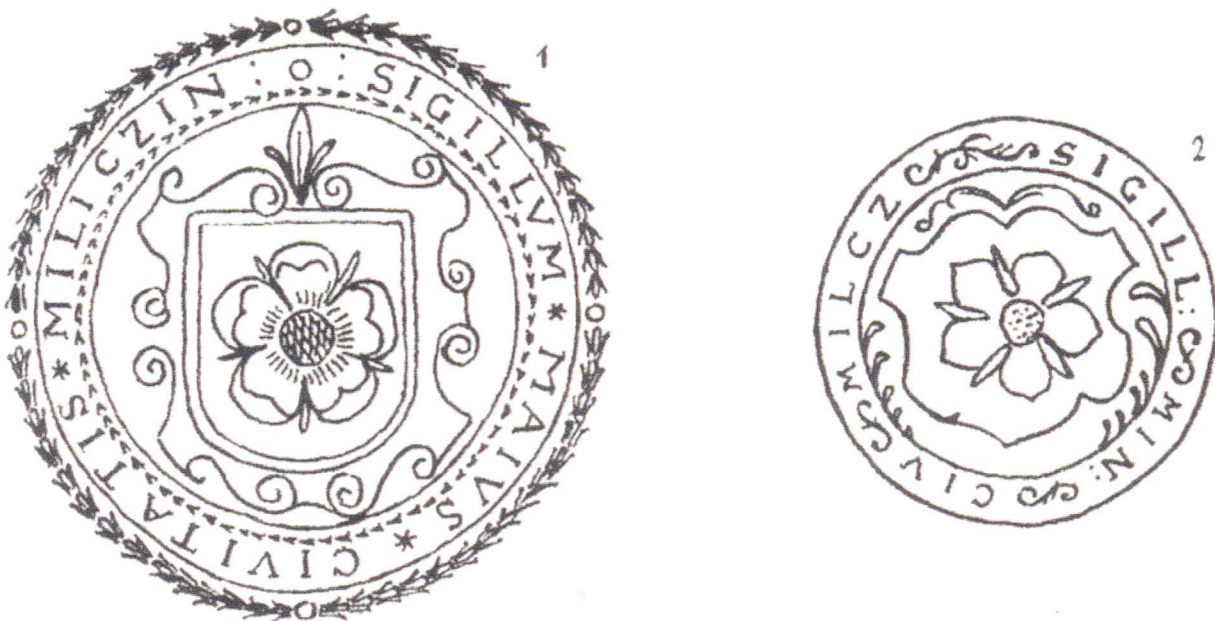
Táborský kraj · panství Ml. Vojčice

Karel Liška, Sbírka komunálních znaků, karta Miličín

Významný badatel v oboru komunální heraldiky Karel Liška (1910-1993), shromáždil za svůj život značné množství jím osobně nakreslených městských, obecních a venkovských pečetí z Čech, Moravy a Slezska. Součástí jeho práce je i pojednání o Miličínu. Podařilo se mu

zaznamenat čtyři historické miličinské pečeti. Je velice obtížné konstatovat, že Liškou by nebyly zachyceny všechny potenciální pečeti města. Zdá se, že více jich není. Tři z nich pocházejí z tzv. Eichlerovy sbírky, uložené v Archivu Národního muzea. Sbírkou vznikla na základě soupisové akce vyvolané Vlasteneckým museem v Čechách (předchůdce Národního muzea v Praze) a probíhající ve 20. a 30. letech 19. století. Čtvrtá je z téhož archivu, ale z jiného fondu (Karel LIŠKA. *Sbírka komunálních znaků, pečeti a razítek III/2. Znaky, pečeti a razítka českých měst a městeček J-M*. Brno 2013, s. 197-198, dále K. LIŠKA). Využívám číslování pečeti podle Karla Lišky.

Miličín - pečeti z karty v Archivu Národního muzea č. 1 „maius“ a č. 2 „minus“
(kresba Karel Liška - zvětšeno)

1 – Kruhová pečeť, průměr 41 mm, ohraničená věnečkem, jehož listy rostou z horní a dolní koule ke koulím vpravo a vlevo. Opis mezi vnější linkou a vnitřním drobným věnečkem, rostoucím proti pohybu hodinových ručiček, a linkou, latinsky majuskulou: O : SIGILLVM * MAIVS * CIVITATIS * MILICZIN : („Pečeť větší města Miličina“). V pečetním poli štít s půlkulatou patou a lemem. Ve štítě pětistá růže s kališními lístky a semeníkem šrafovaným svisle a kosmo. Štít je vložen do rolverkové kartuše. Nahoře mezi volutami vynikají tři kopinaté listy, prostřední vyšší a širší. Pečeť není datovaná. První poznané užití je u listiny datované dne 13. 7. 1718 (A. PŘIBYL-K. LIŠKA, 1975, s. 98, pozn. č. 320 na str. 186; K. LIŠKA, *Sbírka III/2*, 2013, s. 197, pečeť č. 1).

2 – Kruhová pečeť, průměr 27 mm. Opis mezi vnější a vnitřní lištou, latinsky, majuskulou: SIGILL : MIN : CIV : MILCZ („Pečeť menší města Miličina“). V pečetním poli renesanční štít s vydutými boky, horní okraj v podobě obráceného oslího hřbetu, dolní okraj v podobě oslího hřbetu. Nad štítem rostlinný úponek shodně tvarovaný jako horní okraj štítu. Podél vnitřního okraje vnitřní lišty, v úrovni boků štítu vyryty krátké vrypy v podobě drobných půlkulatě zakončených lístků, které se směrem nahoru postupně zvětšují. Ve štítě obrácená růže (okvětní lístky v postavení 2, 2, 1) s kališními lístky a tečkovaným semeníkem. Pečeť není datována a první známé užití je známo z listiny datované dne 24. 4. 1683 (A. PŘIBYL-K. LIŠKA, 1975, s. 98, pozn. č. 320 na str. 186; K. LIŠKA, *Sbírka III/2*, 2013, s. 197, pečeť č. 2).

Miličín - pečeti z karty v Archivu Národního muzea č. 3 z roku 1832 a č. 4 „maius“
(kresba Karel Liška - zvětšeno)

3 – Kruhová pečeť, průměr 30 mm, ohraničená silnější a slabší linkou. Podle vnějšího okraje pečetního pole opis, německy, majuskulou (počátek na 8. hod., konec na 4. hod.): MILISCHINER STADTSIEGEL („Miličínská městská pečeť“). V pečetním poli je pseudorenesanční štít s růží s kališními lístky a semeníkem. Okolo štítu podél boků a nad jeho horním okrajem jsou akantové rozviliny napodobující příkrývadla rodových erbů a nahoře vrcholící třemi odkloněnými pštrosími pery. Pečeť pochází z roku 1832 (A. PŘIBYL-K. LIŠKA, 1975, s. 98, pozn. č. 321 na str. 186; K. LIŠKA, Sbírka III/2, 2013, s. 198, pečeť č. 3).

4 – Kruhová pečeť, průměr 34 mm. Opis latinsky majuskulou mezi vnější linkou a drobným věnečkem a linkou (začátek na 1. hodině): ~ ~ SIGILLVM x MAIVS CIVITATIS • MILICZIN. V pečetním poli renesanční lemovaný štít s vydutými boky, dole staženými do tří laloků, nahoře ve tvaru obráceného oslího hřbetu a zkosenými horními rohy. Ve štítu kosmá růže s kališními lístky a tečkovaným semeníkem. Na každé straně podle boků štítu „větévka“ se dvěma listy, nad štítem trs listů. Pečeť byla použita na listině datované dne 8. 12. 1643 (K. LIŠKA, Sbírka III/2, 2013, s. 197, pečeť č. 4, s. 198).

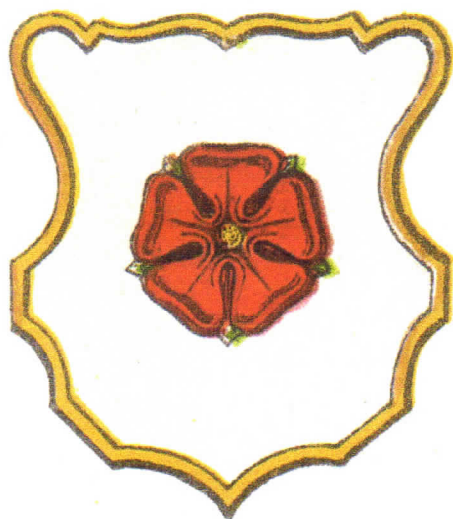
Máme povědomost o miličínských pečetích, z nichž některé můžeme podle slohového provedení řadit přibližně do druhé poloviny 16. století. Pečetě označené č. 1 a 4 tvoří dvojici pečetí „maivs“ („větší“) a „minus“ („menší“), které byly obvyklé i na jiných místech. Obvykle tam, kde byla rozvinutá kancelář. Jak je patrné, tak byl v 17. století vyroben další typář menší městské pečetí. Důvodem mohla být ztráta původního, či jen prostá obměna.

Je velice pravděpodobné, že uvedené pečeti opakují vzory, které už neznáme, protože se nedochovaly ani typáře a ani jejich otisky. Je logické, že díky pečetnímu znamení štítu s růží mohly první miličínské typáře vzniknout teprve po roce 1346, kdy městečko připadlo pánům z Rožmberka. Lze uvažovat i o období po roce 1379, kde se Miličín připomíná již jako město v držení pány z Rožmberka (K. KUČA, III., 1998, s. 909). Nejzazší možný rok teoretického vzniku pečetí s růží v pečetním poli z iniciativy Rožmberků je rok 1593, kdy byl Miličín Petrem Vokem z Rožmberka prodán Španovským z Lisova. Je zřejmé, že v průběhu dvou století užívání pečetí s obrazem štítu s rožmberskou růží, se vytvořila tradice, která byla při výrobě nových typářů opakována, i když se vlastníci města měnili a užívali zcela odlišné erby.

V topografické literatuře z 18. a 19. století se píše i o znaku města Miličina. V německy psané práci Jaroslava Schallera z roku 1790 se u Miličina („Miltschin“) píše: „...führet im Wappen eine Rose, die sie von den ehemaligen Besitzern Herrn v. Rosenberg herleitet.“ (překlad: „Vede ve znaku růži, jež oni od dřívějších majitelů pánů z Rožmberka zaveden“; Jaroslaus SCHALLER.

Topographie des Königreichs Böhmen. Vierzehnter Theil. Taborer Kreis. Prag und Wien 1790, s. 29). Uvedené sdělení postrádá podstatné informace o podobě znaku, a proto není heraldicky uplatnitelné. Je otázkou, zda v uvedené době znak města Miličina skutečně existoval a Schaller nepopisuje pouhý pečtní obraz.

Schallerův následovník, německy píšící topograf Johann Gottfried Sommer, v roce 1842 popisuje znak města Miličina („*Miltschin*“, „*Milčjn*“): „*Das Wappen ist die fünfblättrige Rose der Herren von Rosenberg, denen die Stadt im XVI. Jahrhunderte gehörte*“ (překlad: „Znakem je pětilistá růže pánů z Rožmberka, jimž město patřilo v 16. století; Johann Gottfried SOMMER. *Das Königreich Böhmen. Zehnter Band. Taborer Kreis.* Prag 1842, s. 98). Ani Sommer nepopisuje znak města Miličina heraldicky upotřebitelným způsobem. I jeho informace o miličinském znaku je neheraldická, a proto také bezcenná.

Znak města Miličina v kompendiu komunální heraldiky v Českém království z roku 1864
(in: V. R. Widimsky, *Städtewappen...*)

Zřejmě prvním, kdo přišel s nepřijatelným tvrzením, že Miličín obdržel městský znak od pánů z Rožmberka, a navíc v roce 1580, byl Vincenz Robert Widimsky v roce 1864. V. R. Widimsky, lékárník z Města Albrechtic u Krnova, se ve volném čase zabýval sbíráním podob znaků měst a městeček v Českém království. Této aktivity využilo vídeňské ministerstvo vnitra, které po reformě státní správy v roce 1850 převzalo i agendu komunální heraldiky. Ministerská instituce, zvaná už z dřívějších dob „*Adelsarchiv*“ („*Šlechtický archiv*“), musela mít pro svou činnost vědomost o již existujících podobách městských znaků. Proto s povděkem umožnila Widimskému dokončit jeho práci na kompendiu městských znaků v Českém království, a po ukončení sběru všech potřebných informací v roce 1860, byla publikace, prostřednictvím c. k. dvorské a státních tiskárny, v roce 1864 vydána. Kapitola o znaku města Miličina zní: „*Seines hohen Alters wegen sind aus der Frühzeit dieses Ortes keine geschitlichen Nachrichten auf die gegenwärtige gelangt. Im Jahre 1580 gehörte Militschin den Herren von Rosenberg, unter welchen es, wenn vielleicht nicht zur Stadt erhoben wurde, doch gewiss sein Stadtwappen – eine fünfblättrige rothe Rose mit goldenen Butzen und grünen Winkelblättern in silbernem Schilde – das Familienwappen der Rosenberge – und zwar in obbenannten Jahre erhielt.*“ („doslovný“ překlad SK: „Jeho vysoké stáří nepřineslo z ranné doby tohoto místa žádné historické zprávy do současnosti doložené. V roce 1580 patřil Miličín pánům z Rožmberka, od nichž, pokud možná nikoliv na město povýšeno bylo, přesto určitě jeho městský znak – pětilistou červenou růží se zlatým semeníkem a zelenými kališními lístky ve stříbrném štítě – rodový erb Rožmberků – a sice ve výše zmíněném roce obdržel“; Vincenz Robert WIDIMSKÝ. *Städtewappen des*

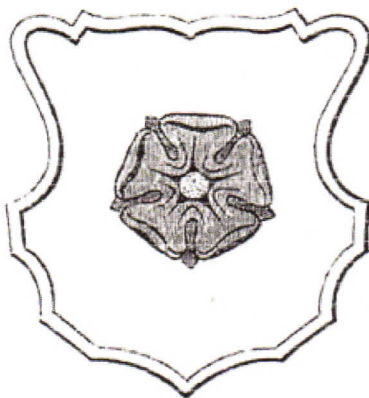
österreichischen Kaiserstaates. I. Königreich Böhmen, Wien 1864, s. 80, No. 299 Militschin).

Nevěrohodnost představy o udělení znaku městu kýmkoliv z rodu pánů z Rožmberka spočívá ve skutečnosti, že to nebylo jejich právo, ale právo panovníkovo, do kterého nemohl žádný ze šlechticů o své vůli zasahovat. Námitku, že Rožmberkové se v mnoha ohledech chovali nezávisle na panovníkovi a umenšovali jeho pravomoc například povolováním trhů svým městům a městečkům, lze úspěšně relativizovat. V případech povolování trhů Rožmberky je zřejmé, že právní účinnost takového povolení se týkala pouze rožmberských držav a neměla stejný charakter jako shodný akt provedený panovníkem, z kterého plynuly záruky platné pro celé území království, dotýkající se jak ochrany kupců a jejich zboží, tak kupujících. V kompetencích vrchností bylo povolovat městským samosprávám užívání pečeti a určovat obsah a podobu pečetního pole. U Rožmberků bylo samozřejmé, že jejich města a městečka užívala v pečetích růži, či štít s růží. Na tomto místě znovu s maximálním důrazem konstatuji, že to, co bylo v pečetních polích miličinských pečeti, není znak města Miličina, ale erb pánů z Rožmberka.

V uvedených souvislostech je nutné zmínit skutečnost, že stejné znamení rožmberské růže ve štítě mělo ve svých pečetích více jak patnáct historických rožmberských měst a městeček: Bavorov, Cetviny, Deštná, Dolní Bukovsko, Frymburk, Horní Stropnice, Hořice na Šumavě, Jistebnice, Mezimostí, Miličín, Mýto, Nechanice, Radnice, Rožmberk, Rožmitál na Šumavě, Sedlčany, Zbiroh. Rozlišení jednotlivých pečeti, jejichž obsah byl stejný, umožňoval opis, který sděloval, komu pečeť patří. Stejnou možnost však nebylo možné uplatnit u znaků. Téměř všechna jmenovaná města a městečka „přijala“ do svých znaků nediferencovanou červenou růži se zlatým semeníkem ve stříbrném štítu. Uvozovky u slova „přijala“ mají své opodstatnění díky tomu, že znaky vznikly velice pravděpodobně v jediném časovém období (před rokem 1864) a přičiněním zmíněného Widimského, který se opíral o dobové zdání, že pečeti jsou nezpochybnitelnými nositelkami konkrétních městských znaků s vysvětlením, že v městských pečetích celé řady měst městské znaky jsou. Ano jsou, protože také skutečně existovaly jako řádně konstituované znaky měst, ať prostřednictvím udělení panovníkem, nebo prostřednictvím institutu vydržení. Znaky s takovou charakteristikou se pak běžně uplatňovaly v pečetích. Takový jev, vcelku běžný a známý v celé Evropě, však nikoho neopravňuje k absolutnímu zobecnění, že všechny pečeti měst a městeček nesou v pečetních polích skutečné a nezpochybnitelné městské znaky. Ovšem takové odborně nepřijatelné zobecnění bylo až do nedávné současnosti, chápáno jako správné, odborně korektní a všeobecně aplikovatelné nejen v laických, ale také v odborných kruzích. Dokonce v odborných kruzích té nejvyšší kategorie, jakými byli znakový cenzoři v „Šlechtickém archivu“ ministerstva vnitra ve Vídni. Některými odborníky i „odborníky“ je uvedená teze vnímána jako správná i nyní. Přesto zásadní rozpor, vycházející z aplikování základního heraldického pravidla platného od dob vzniku heraldiky – shodný znak/erb nelze používat několika subjekty (posuzováno v konkrétním územním celku - např. České království) – nebyl a není dostatečně vnímán a rigorózně hodnocen. Tak i přesto, že byl kriticky hodnocen některými znalci heraldiky, kteří formulovali základní heraldickou tezi o nemožnosti užívání shodného znaku dvěma rozdílnými subjekty (Karel SCHWARZENBERG. *Heraldika čili přehled její teorie se zřetelem k Čechám na vývojovém základě*. Praha 1941, s. 38-39).

Lze zopakovat, že znak městu Miličínu nebyl udělen ani Rožmberky a ani panovníkem. Vznikl až v polovině 19. století tak, že pečetnímu znamení růže ve štítě byly v souladu se znalostí historie místa přiřazeny tinktury podle erbu pánů z Rožmberka (J. ČAREK, 1985, s. 153). Problematické je, že stejný postup byl uplatněn u dalších patnácti měst a městeček (viz výše). Díky tomu vzniklo uvedené množství absolutně shodných městských znaků, které nic neodlišuje. Takové zjištění potvrzuje pohled do Widimského kompendia a porovnání znaků jednotlivých výše jmenovaných měst a městeček. Z pohledu heraldiky je takový jev nežádoucí. K základním

tezím o městském či obecní znaku patří konstatování, že znak by měl být nezaměnitelným symbolem konkrétní obce. Tato teze však nemůže být považována za platnou v uvedených případech. Konání Widimského musíme mít za nepřijatelné, i když lze chápat podmíněnost jeho rozhodování obecně platným, přesto chybným, názorem, že pečeť je ekvivalentem znaku. Jediné, co odlišuje navzájem znaky rožmberských měst a městeček u Widimského je tvar štítu. Tvar štítu však není nositelem heraldické informace, a proto nemůže způsobit odlišnost znaků, jejichž obsah je shodný. Widimsky navíc opatřil téměř všechny štíty v jeho kompendiu zlatými lemy. Lem je legitimní heraldickou a heroldskou figurou, která má schopnost změnit znak tak, že musí být hodnocen jako znak jiný od téhož bez lemu. Tuto součást štítů znaků ve Widimského kompendiu musíme odmítnout a mít ji za autorovu neopodstatněnou „libůstku“.

Znak města Miličina v časopise Světozor z roku 1875

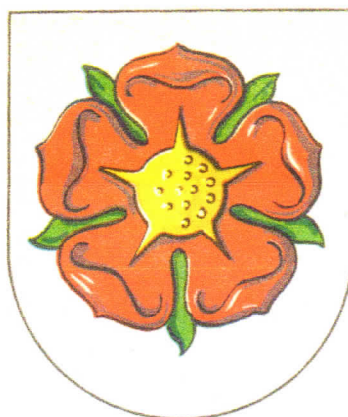
Widimského nekritickým epigonem byl Josef Kořán, který v časopise „Světozor“ publikoval seriál o vybraných znacích českých měst. Oporou se mu stal Widimsky, z jehož publikace přebíral do českého jazyku přeložené texty a kresby znaků totožné s předlohou, překreslené do černobílých pérovek. Uvádí i kapitolu o Miličinu a popisuje znak: „*Ve znaku má město červenou růži rožmberskou v stříbrném poli...*“ a doplňuje zkomolenou informaci „*kteřá prý mu byla r. 1850 propůjčena*“ (Josef KOŘÁN. *Znaky měst a míst českých*. Světozor. IX. Praha 1875, s. 454-455, vyobr. S. 442; Widimky zmiňuje rok 1580 a zde jde zřejmě o tiskovou chybu).

Podobně zmatenou informaci o znaku Miličina přinesl i Ottův slovník naučný v roce 1901 - „*Miličinu udělili Rožmberkové erb městský: bílou svou pětistou růží v červeném poli*“ (Ottův slovník naučný. Díl XVII. Praha 1901, s. 343; dále OSN). Chybnost sdělení v uvedené encyklopedii je hned dvojitá. Znak Miličinu Rožmberkové neudělili a erb, který zde byl popsán nebyl v Miličině znám, protože patřil pánům z Landštejna a nikoliv Rožmberkům. Jak víme, tak páni z Landštejna neměli z Miličínem žádné dočinění. Působnost obsahu Ottova naučného slovníku na veřejné obecné vědění, byla mnohem účinnější než Kořánovy články ve Světozoru.

August Sedláček, znalec rodové heraldiky, popsal znak Miličina jednoduše: „*Erb: červená růže na stříbrném štítě (erb p. p. z Rožmberka)*.“ (August SEDLÁČEK. *Místopisný slovník Království českého*. [Praha 1908], s. 605). Lze počítat s tím, že A. Sedláček zaznamenal několik totožných znaků jiných měst v jižních Čechách, které shodně měly červenou růží ve stříbrném štítě. Můžeme mít za zvláštní, že tuto skutečnost nijak nekomentoval, i když můžeme předpokládat jeho znalost principiálního heraldického pravidla, že v rámci jednoho území není přijatelné, aby jeden a ten samý znak (erb) používalo několik subjektů.

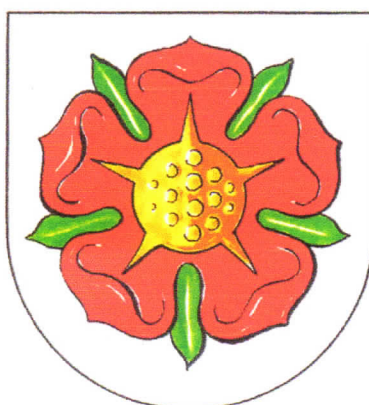
V roce 1941 vydal Václav Rytíř práci o městských znacích, v nichž se uplatňuje heraldická růže. Krom jiných uvádí i Miličín: „*Miličín (Milesium), město u Tábora. Do r. 1593 panství*

rožmberské a v této době vystaven byl též erb“ (Václav RYTÍŘ. *Heraldická růže. Soupis sídelních městských znaků s obrazem růže*. Úvaly a Pardubice 1941, s. 9, č. 8). Rytíř zařadil znak Miličina mezi ty městské znaky, které se shodují s erbem pánů z Rožmberka – ve stříbrném štítě červená růže ze zelenými kališními lístky a zlatým semeníkem. Ani tomuto autorovi nepřišlo podivné, že v Čechách existuje více jak deset shodných městských znaků bez nutného odlišení. Ale to neshledával v českých zemích téměř nikdo a tento stav trvá.

Znak města Miličina z roku 1975
(kresba Karel Liška)

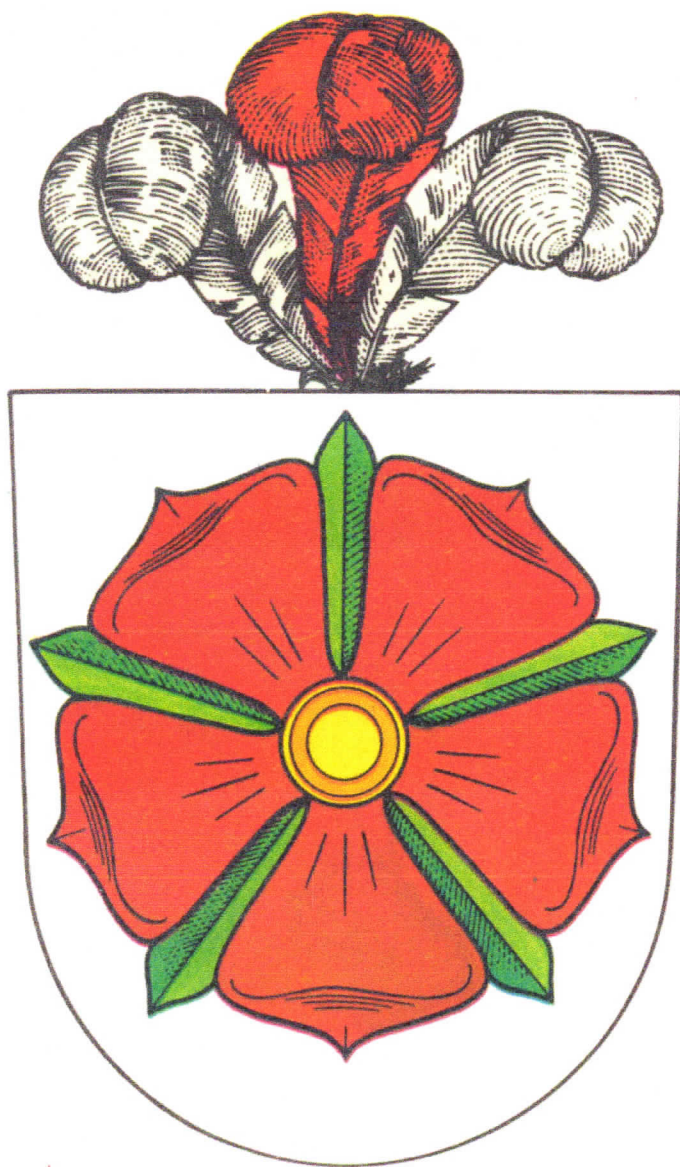
Při popisu historických pečetí města Miličina byla zmíněna autorská dvojice Aloise Přibyla a Karla Lišky, kteří v roce 1975 vydali publikaci o městských znacích ve středočeském kraji. O znaku Miličina píší: „Do stříbrného štítu je vložena červená pětilistá růže se zlatým semeníkem“. A doplňují: „Znakové privilegium Miličina není doloženo, takže není známo, od kdy byl skutečný znak používán. Spíše lze soudit, že znak se vyvinul z obrazu městských pečetí, které Miličínští získali od Rožmberků, v jejichž držení byl Miličín téměř 250 roků“. V poznámce doplňují: „Widimsky (s. 80, č. 299) se domnívá, že Miličín dostal městský znak v roce 1580. Jak k tomuto datu přišel, není známo, protože znakové privilegium doloženo není...“ (A. PŘIBYL – K. LIŠKA, 1975, s. 98, poznámky s. 186).

Znak města Miličina z karty v Archivu Národního muzea
(kresba Karel Liška)

Karel Liška se zabýval komunální sfragistikou a heraldikou velice intenzivně, zejména v posledním čtvrtstoletí svého života. Shromáždil údaje k více jak sedmi stovkám městských

znaků, které vlastnoručně namaloval. Každé město bylo uvedeno na zvláštní kartě. Karta s kresbami miličinských pečetí a s namalovaným znakem obsahovala i jeho popis: „Znak: červenou růží pětilistou ve stříbrném poli“ (K. LIŠKA. Sbírka III/2, 2013, s. 197-198).

Znak Miličina z publikace Jiřího Čarka „Městské znaky v českých zemích“ z roku 1985
(kresba Stanislav Valášek)

Publikace autorské dvojice Příbyl – Liška o středočeských městských znacích z roku 1975 byla předznamenáním kompendia komunální heraldiky věnovaného městům ve všech českých zemích. Kompendium vyšlo v roce 1985. Zpracování nového přehledu městských znaků iniciovala Archivní správa ministerstva vnitra ČSR jako nezbytný krok po vydání zákonné normy „Vzorový statut pro MěNV“ z roku 1967 (zákon č. 109/67 Sb.). Zákon krom jiného povoloval městům užívat ke své propagaci historické městské znaky. Městům bez historických znaků, umožňoval volbu jejich podob a následné řádné konstituování za stanovených podmínek a předem daného úředního postupu. Archivní správa MV ČSR zřídila úřad nazvaný „Komise pro otázky znaků měst“ (později i pod jinými názvy). Jeho činnost byla především poradní, konzultační a doporučující. Tedy nikoliv schvalující a udělující. Tato velice důležitá část samotného konstituování byla zákonem delegována na samotné městské národní výbory a jejich

plenární zasedání. Zmíněná komise pouze evidovala ukončené procesy konstituování městských znaků a vytvořila jejich registr. Aby uvedená komise mohla vynášet korektní soudy a zodpovědná doporučení, musela nutně mít k dispozici přehled všech dosud existujících historických městských znaků. Takový přehled měl svou důležitost i z pohledu ryze odborného, protože od doby V. R. Widimského (1864) nic jiného k dispozici nebylo. Navíc bylo zřejmé, že Widimského kompendium nenaplnuje potřebu věrohodného kodexu pro celou řadu pochybení, omylů, nesmyslů, subjektivních soudů a mystifikací. Sestavením nového kompendia české komunální heraldiky byl pověřen ředitel Archivu hlavního města Prahy PhDr. Jiří Čarek. Archivní správa oslovila ředitele okresních a oblastních archivů s úkolem zpracovat rešerše k historickým městským znakům v rámci příslušné územní působnosti a výsledky poskytnout dr. Čarkovi k redigování. Výsledek vynaloženého úsilí měl být publikován a dán k dispozici odborné i laické veřejnosti. Nesdělenou ambicí pravděpodobně bylo přinést revidovaný, odborně korektní obraz české komunální heraldiky. Dnes víme, že se to nezdařilo zcela.

Paradoxem uvedeného počínání byla skutečnost, že značná část respondentů z okresních archivů nebyla k požadovanému konání odborně zcela způsobilá. Jestliže byl Widimský pomyslně „vyhozen dveřmi“, pak se prostřednictvím některých archivů „vrátil oknem“ a svým způsobem kontaminoval dobrý úmysl (jak víme, tak dobré úmysly dláždí cestu do pekel). Mnozí z archivářů totiž neznalost problematiky nahrazovali citováním nebo převyprávěním Widimského. Zmíněné kompendium bylo několik let opakovaně anoncováno a následně netrpělivě očekáváno. Publikace vyšla po více jak patnácti letech na konci roku 1985. Jako autor byl uveden v té době již zemřelý Jiří Čarek. Pozoruhodné je, že v březnu následujícího roku byla v Heraldické společnosti v Praze vyslovena přednáška prof. Pavla Paláta, který kriticky zhodnotil zejména encyklopedickou část kompendia a soustředil se především na použitou terminologii a označil ji v mnoha případech za obtížně akceptovatelnou. Shodně kriticky hodnotil přílohu s vyobrazeními městských znaků, kterou do publikace nakreslil Stanislav Valášek. Valášek byl profesí grafik, ale nikoliv s heraldickou průpravou. Jeho kresbám zejména obecných heraldických figur bylo vyčítáno, že jsou příliš naturalistické a neodpovídají nutně a tradiční heraldické stylizaci.

Součástí uvedené publikace je i kapitola o Miličínu. V ní se lze dočíst: *„Pod hradem Miličínem vzniklo asi začátkem 14. století městečko. Jeho znak se nepochybně vyvinul z pečetního znamení, užívaného snad už od téhož věku, a to s erbem vrchnosti, pánů z Rožmberka. Původně šlo jen o štít s rožmberskou růží. Teprve v r. 1832 byl znak obohacen přidáním chocholu tří per nad štít (viz pečeť).“* Následuje popis znaku města Miličína: *„Na stříbrném štítě je červená pětilistá růže se zlatým středem a zelenými lístky kališními. Nad štítem je chochol ze tří pštrosích per, z nichž střední je červené, krajní jsou bílé.“* (J. ČAREK, 1985, s. 248).

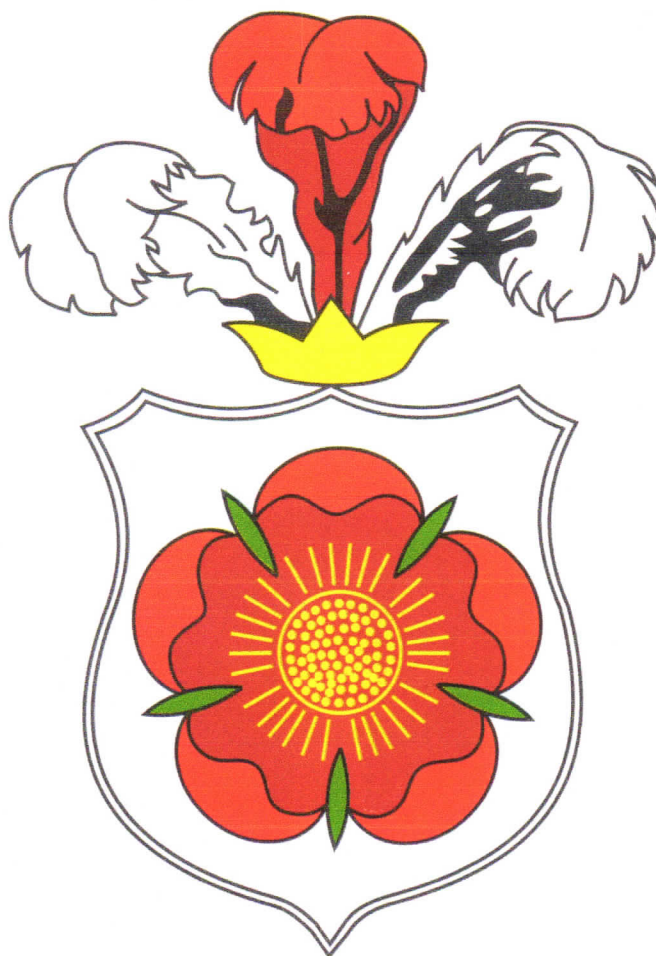
Hodnocení znaku jako odvozeného z pečetního znamení je akceptovatelné. Ale jak je patrné, tak Čarek se nezabýval shodou miličínského znaku s více jak deseti dalšími městskými znaky v Čechách. Vůbec nebyla brána v úvahu skutečnost, že pečeť a znak není totéž. Opak však byl i odbornou veřejností chápán jako jev, mající charakter pomyslného pravidla. Dosud je mnohými vnímáno, že pečeť a znak je totéž. Je však potřebné zároveň sdělit, že samozřejmě existují městské pečeti obsahující skutečné městské znaky, které byly uděleny panovníkem, nebo konstituovány jiným způsobem. Chybou bylo, že vztah pečeti a erbu u šlechticů, kde pečeť samozřejmě obsahovala podobu erbu, byl aplikován i na městské pečeti a znaky, kde uvedená souvislost nebyla vždy platná.

Zcela mimořádné je doplnění štítu znaku třemi pštrosími pery, vynikajícími z horního okraje štítu. S tím se v dosavadním zobrazování miličínského znaku nesetkáváme. Zdá se, že šlo o vážně myšlené doplnění, které se odrazilo jak ve stanoveném odborném popisu, tak i

v kresebném provedení v příloze Čarkovy publikace. Autor uvádí, že zdrojem pro doplnění byla pečeť z roku 1832 (viz zde č. 3), která uvedená pštrosí pera obsahuje. Přesto musíme pštrosí pera mít za doplnění bezdůvodné a svévolné. Lze spekulovat o tom, kdo se oné svévole dopustil. Buď to byl Čarek sám, nebo respondent z benešovského archivu. Dle mého soudu zde byla aplikována výše uvedená teze o shodě pečetního obrazu a znaku. Po roce 1832 žádného z těch, kteří se zabývali miličínským znakem, nenapadlo přidávat na štít znaku pštrosí pera. Lze si položit otázku, kde se ona pera vzala. Jsem přesvědčen, že zdrojem byly dvě miličínské pečeti zvané „maius“ (zde č. 1) a „minus“ (zde č. 4), které obsahují vyrytý zdobný prvek, vynikající uprostřed horního okraje rolverkové kartuše, jež má tvar tří kopinatých listů (viz pečeť č. 1), resp. trs listů pomyslné trávy na shodném místě (viz pečeť č. 4). Ozdobné prvky takového charakteru se objevují i u jiných městských pečeti. Ale nikdy nebyly vyhodnoceny jako heraldická figura a nezbytný doplněk kresebné podoby městského znaku. Řemeslník zhotovující v roce 1832 novou městskou pečeť mohl mít obě pečeti jako předlohu a odečítal z nich jejich vyryté součásti, které interpretoval po svém jako pštrosí pera. Vzniklou kreaci musíme hodnotit jako laickou nápodobu rodové heraldiky s představou o „bohatší, a proto lepší a krásnější“ podobě městského znaku. Je zřetelné, že tento „nápad“ zůstal uvnitř miličínské radnice a za hranicemi města se v následujících sto padesáti letech ani náznakem neprosazoval. O to větší podivností je, že se pokoušel prosadit v roce 1985.

K popisu znaku lze přičinit terminologickou poznámku, i když s vědomím, že před rokem 1985 nebyla česká heraldická terminologie dostatečně ustálená a způsob odborného heraldického vyjadřování byl dosud značně rozkolísaný, nejednotný a podléhající publikovanému zdání Vojtěcha Krále, Martina Koláře a Augusta Sedláčka z přelomu 19. a 20. století. Pravděpodobně právě značná suma heraldických popisů uvedených v Čarkově kompendiu, z nichž mnohé nebyly akceptovatelné nejen z pohledu odborného, ale ani jazykově, vedla v části odborné veřejnosti k diskusi o základních českých heraldických termínech, a nakonec k jejich revizi, ke stanovení českých heraldických terminologických standardů a doporučených termínů. Tím je naznačeno, že Čarkovo heraldické vyjadřování uplatňované v popisech znaků je nutné kriticky hodnotit, a nakonec i revidovat. Termíny „nad“ a „na“ (vedle dalších – „v“, „za“, „před“, „u“, „vedle“ atd.) standardně vyjadřují zcela konkrétní a nezaměnitelné heraldické skutečnosti. Termínem „nad“, v uvedeném případě „nad štítem“ je standardně myšleno, že figura „nad štítem“ se nad ním volně vznáší a nedotýká se ho. Dotýká-li se, resp. „vyniká“, pak je „na štíte“ – tedy na jeho horním okraji. Zde jsou pštrosí pera „na“ štítě. Na rozdíl od růže, která není „na štítě“, ale „ve štítě“. Chybně jsou popsána pštrosí pera označená jako „bílá“. Heraldika „bílou“ jako tinkturu nezná. Pera jsou stříbrná. V kresebném projevu je přípustným ekvivalentem stříbrné bílá, ale nelze stříbrnou, která je heraldickým kovem, nazvat v odborném popisu bílou, která v heraldice není ničím.

K podobě růže je možné poznamenat, že tak jak byla grafikem Valáškem zobrazena, se neshoduje s popisem uvedeným v textové části. Je-li popisem uveden termín „růže“, tak ta má standardizovanou podobu, která spočívá v uspořádání okvětních lístků, které musí být seřazeny do pozice 1, 2, 2. Zde je postavení okvětních lístků rozdílné a jsou v pozici 2, 2, 1. Z pohledu heraldiky jde o růži „obrácenou“. Vše, co je mimo standard, musí být v popisu uvedeno – např. jiný počet okvětních lístků, než je pět, kališní lístky. Nesmyslné jsou zeleně zvýrazněné osy okvětních lístků. Ty se jako subjektivní výtvarný prvek v popisech růží neuvádí s doporučením je ani nezobrazovat. Navíc obrácená růže se neshoduje s růží v erbech pánů z Rožmberka, jako zdroje pro obraz původních miličínských pečeti. Libovolná vyobrazení růží jsou pro kresby Stanislava Valáška typická a ve výsledku je nelze hodnotit jinak než jako zmatečná. Shodným způsobem byla nakreslena růže v záhlaví kapitoly o Miličínu v publikaci Karla Kuči (K. KUČA, III., 1998, s. 909; kresba Lubomír Zeman).

Neakceptovatelná podoba znaku Miličina z roku 2001
(autor neznámý)

Výsledkem laického vstupování do komunální heraldiky je obtížně akceptovatelná podoba miličínského znaku, prezentovaném v publikaci Josefa Augustina z roku 2001. Augustin už v roce 1997 vydal prostřednictvím svého nakladatelství Arbor Sokolov publikaci „Česká republika ve znacích, symbolech a erbech“, která byla v podstatě reprintem výše zmíněné práce Jiřího Čarka z roku 1985. Ovšem s tím rozdílem, že vydavatel, který se bezostyšně označil za jediného autora, obsah Čarkova textu krátil o odborně nejpodstatnější pasáže, jakými byly doklady ke znaku, odkazy na literaturu a na vyobrazení. Nahradil je různými jmenovitými seznamy, které měly zaručit odbyt jinak málo užitečné publikace. Označil také sebe za autora kreseb Stanislava Valáška. Augustin pojal záměr vydat další publikaci se hodným tématem. Oslovoval města a obce s žádostí o poskytnutí výtvarných podob jejich historických, či novodobých znaků a finanční podpory vydání zamýšlené publikace, pod příslibem poskytnutí vydané publikace s výraznou slevou (údajně za cenu rovnou výrobním nákladům). Miličín byl velice pravděpodobně osloven také. Z obecního úřadu v Miličíně byla Augustinovi doručena kresba obecního znaku, pravděpodobně vytvořená někým z místa v době okolo roku 2000. Výsledek onoho domněle odborného počínání je víceméně bizarní.

Štít znaku má nestandardní tvar renesančního štítu. Takový tvar štítu nemá pro znak žádný význam, protože není nositelem heraldické informace. Doporučovaným, obecně používaným tvarem štítu, a také zde očekávaným, je štít s půlkulatou patou (zv. španělský). Štít byl nakreslen

jako stříbrný a zároveň doplněný stříbrným lemem. Inspirace zřejmě pochází z historických pečeti. Problémem je, že lem je heraldickou figurou. Například ve Widimského kompendiu, na tabulích v příloze, jsou téměř všechny štíty zobrazených městských znaků opatřeny zlatými lemy, které ovšem k těmto znakům nepřísluší a znaky v podstatě komolí. Lem u štítu v Augustinově publikaci je stříbrný. Problémem takového řešení je, že stříbrný lem ve stříbrného štítu je při rigorózním heraldickém posouzení „neviditelný“. Kresba růže je neheraldická. Semeník má neakceptovatelnou podobu „slunce“ s paprsky. Růže je obarvena dvěma odstíny červené. Heraldika zná pouze jednu červenou, a nikoliv jednu světlou a druhou tmavou. Na štítě je zlatá koruna, která nemá vůbec žádnou oporu ani v pečetí z roku 1832, tak ani v kompendiu Jiřího Čarka z roku 1985. Jde o svévolné doplnění, snad podmíněné subjektivním dojmem, že při použití koruny bude znak mít vyšší kvalitu. Zvláštní je i stylizace pštrosích per a prostřední je, stejně jako růže ve štítu, obarvené dvěma odstíny červené. Vyobrazení je v rozporu s uvedeným popisem znaku (Josef AUGUSTIN. *Velká encyklopedie měst a obcí ČR*. Sokolov 2001. Text s. 344 /doslova opsáno z Čarka/, vyobrazení s. 854). Znak Miličina v této podobě je nepřijatelný.

Pečeť Viléma z Miličina z roku 1284

O ERBU PÁNŮ Z MILIČINA

Rod pánů z Miličina se psal po hradu mezi Voticemi a Tábořem. Prvním známým příslušníkem rodu, připomínaným písemnými historickými prameny, byl v roce 1283 (10. 11.) Vilém z Miličina. Ten s mnoha dalšími šlechtici a pány z Rožmberka stranil Záviši z Falkenštejna. Vilémův syn Heřman z Miličina se pohyboval v blízkosti krále. Stejnojmenný syn Heřman, zvaný mladší, padl společně s králem Janem Lucemburským v bitvě u Kresčaku v roce 1346. Jím tato rodová linie vymřela. Jiná rodová linie se zvala Mládencové z Miličina. Její příslušníci se na počátku 15. století usadili na Moravě. Z nich Pavel z Miličina se v roce 1434 stal olomouckým biskupem. Rod pravděpodobně definitivně vymřel v první polovině 16. století (OSN XVII., 1901, s. 344).

Vilém z Miličina pečetil listinu Ojře z Lomnice, vydanou v Praze dne 24. 5. 1284, v níž vyjmenovaní šlechtici slibují králi Václavovi II. věrnost (Venceslai HRUBÝ /ed./ *Archivum Coronae regni Bohemiae. Tomus I. Fasc. 1. Pragae* 1935, s. 41, č. 26). Pečeť Viléma z Miličina se zachovala a její podoba byla již několikrát publikována a popsána. V pečetním poli je gotický doprava nakloněný kosmo dělený štítek, horní pole hladké, dolní pole routované zdvojenými liniemi s bodem uprostřed každé routy. Na rohu štítu je postavená kbelíková přilba s klenotem křídla. Po stranách štítu jsou vztyčené větévky, na pravé sedí dravý pták s hlavou otočenou k přilbě. Opis latinskou majuskulou je mezi vnějším a vnitřním perlovcem: ✠ S' • DNI • WILHELMI • DE • MILICHIN ✠ (Karel MARÁZ /ed./ *Codex diplomaticus et epistolarie regni*

Bohemiae. Tomi VII. Fasciculus sextus. Inde ab A. MCCLXXXIII usque ad A. MCCCVI sigilla continens. Brunae 2013, s. 54, No 254. 4a, 86. Foto: tab. XLVII, č. 254. 4a, 86). Dravý pták v pečeti může být sokolem, o němž lze spekulovat jako o znamení „mon parti“ příznivců Závěše z Falkensteina, který v pečeti z roku 1272 měl sokola sedícího na koruně stromu a provázeného vlevo růží (něm. der Falke, česky sokol ; Martin KOLÁŘ. *Nejstarší pečeti šlechty české až do roku 1300.* Tábor 1883, s. 16, dále M. KOLÁŘ; Vladimír RŮŽEK /ed./, August SEDLÁČEK. *Atlasy erbů a pečeti české a moravské středověké šlechty.* Svazek 5, s. 333, tab. 207, č. 7 – kresba pečeti; August SEDLÁČEK. *Českomoravská heraldika. Část zvláštní.* Praha 1925, s. 174, dále A. SEDLÁČEK, ČMH II.).

Pečeť Viléma z Miličina z roku 1284
(kresba August Sedláček, zvětšeno)

O barevnosti erbu pánů z Miličina neměla heraldická literatura v minulosti zcela jasno. Dalo by se říci, že nahlížení na barevnost zmíněného erbu bylo značně chaotické. V roce 1883 popisoval Martin Kolář erb Viléma z Miličina takto: „...*má erb na pokos od pravé k levé rozdělený, jehož polovice levá červená jest a pravá bílá routami damascenovaná...*“ (M. KOLÁŘ, 1883, s. 16, uvádí pramen: „*C.k. státní archiv ve Vídni*“). S ohledem na dobu nebyl erb Kolářem korektně popsán – při kosmém dělení se popisují pole „nahore a dole“ a nikoliv „vpravo a vlevo“, protože jde o dělení, nikoliv o polcení. Není zřejmé, co bylo Kolářovým zdrojem poznání ve vídeňském archivu, ale lze mít za to, že popisuje erb Krajířů z Krajku. V téměř doslovném znění uvedl popis erbu pánů z Miličina v roce 1901 Ottův slovník naučný (OSN, XVII., 1901, s. 344).

August Sedláček v jedenáctém díle Hradů z roku 1897 prezentuje kresbu erbu pánů z Miličina od Vojtěcha Krále, který nakreslil červeno-zlatě kosmo dělený štít s klenotem rozložených křídel, vpravo kosmo a vlevo šikmo zlato-červeně dělenými (August SEDLÁČEK. *Hrady, zámky a tvrze Království českého. Díl XI. Prachensko.* Praha 1897, příloha). Takový náhled na podobu erbu pánů z Miličina nebyl v následujících letech akceptován.

Po třiceti letech August Sedláček názor na barevnost erbu pánů z Miličina korigoval, když zmínil autentickou podobu znaku 31. olomouckého biskupa Pavla z Miličina (1434-1450), kterým byl čtvrcený štít, v jehož první a čtvrtém poli se uplatnil rodový erb a ve druhém a třetím poli znak diecéze. Rodovým erbem bylo zlato-černě kosmo dělené pole (A. SEDLÁČEK, ČMH II, 1925, s. 174; Milan BUBEN. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů.* Praha 2000, s. 232).

Pravděpodobně nejstarší poznatelné barevné (i když nedokonalé) zobrazení erbu pánů z Miličina se uplatnilo v heraldické výzdobě hlavního sálu vodního hradu Wenzelsburgu v Lauf a. d. Pegnitz nedaleko Norimberka. Hrad byl postaven císařem Karlem IV. Heraldická výzdoba do zdí sálu tesanými a polychromovanými erby byla historikem Vladimírem Růžkem zařazena do roku 1361. Soubor více jak stovky šlechtických erbů, několika znaků církevních institucí a také několika měst je až na drobné výjimky české provenience (Vladimír RŮŽEK. *Česká znaková galerie na hradě Laufu u Norimberka z roku 1361. Příspěvek ke skladbě královského dvora Karla IV.* Sborník archivních prací. Ročník XXXVIII, č. 1. Praha 1988, dále V. RŮŽEK).

Na pravé stěně okenním výklenku, který je součástí západní stěny sálu, je v dolní řadě erbů těsně u okna komo dělený štít (u Růžka je označen pořadovým číslem 95, jinde č. 76, případně č. 100). Jeho identifikace je obtížná, protože na rozdíl od jiných erbů není tento opatřen vytesaným nápisem se jménem rodu (resp. přídomek). Ani nedokonalé polychromování plastiky erbu není příliš návodné. Obecným problémem obarvení erbů na hradě v Laufu je velice časté zaměňování zlaté (žlutá) za stříbrnou (bílá). Pravděpodobně nebylo obarvení erbů dokončeno v úplnosti. Růžek o tomto erbu, přisuzovaném pánům z Miličina, píše: „*Kosmo dělený štít s horní polovinou stříbrnou, dolní neurčitelné barvy*“ (V. RŮŽEK, 1988, s. 133, č. 95, s poznámkou, že němečtí badatelé Wilhelm Kraft a Wilhelm Schwemmer v roce 1941 a pak znovu v roce 1960 vnímali dolní pole erbu jako černé) „*Erb náleží s největší pravděpodobností pánům z Miličina u Votic, doloženým od konce 13. století (Vilém roku 1284 – erbu pokosem děleného štítu. Barvy jsou neznámé až do první poloviny 15. století – zlato-černě pokosem dělený štít...*“ (V. RŮŽEK, 1988, s. 237, č. 95).

Ve shodě s názorem německých autorů Krafta a Schwemmera prezentoval erb (určený pánům z Miličina) jako stříbrno-černě kosmo dělený i Aleš Zelenka v roce 1976 (Aleš ZELENKA. *Der Wappenfries auf dem Wappensaal zu Lauf.* Passau 1976, nestránkováno – skládané leporelo).

V roce 2014 došlo z iniciativy občanského sdružení „*Altstadtfreunde Lauf*“ k zásahům do barevnosti erbů ve znakovém sále hradu v Lauf a. d. Pegnitz, které bylo nazváno „restaurováním“. Dolní pole erbu přisuzovaného pánům z Miličina bylo poněkud nesmyslně pokryto zlatou (!) a horní pole zůstalo stříbrné (*Die Wappen in der Burg zu Lauf a. d. Pegnitz. Eine Initiative der Altstadtfreunde Lauf zum 700. Geburtstag von Karl IV.* [Lauf a. d. Pegnitz 2016], No 76).

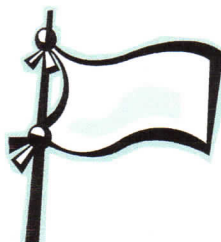
NÁVRHY ZNAKU

Jestliže chceme docílit, aby znak Miličina nebyl totožný s více jak deseti dalšími městskými znaky v Čechách, je potřebné zasáhnout do jeho podoby způsobem, který požadovanou odlišnost způsobí. Heraldika umožňuje, aby úprava miličínského znaku mohla být téměř minimalistická a zároveň logická. To se už v minulosti (2013) podařilo u znaku městyse Hořice na Šumavě, kde stříbrný štít s červenou rožmberskou růží bylo doplněn o dva zelené boky s výkladem o

poukázání na Šumavu, která je i v úplném názvu obce. V případě Miličina nelze postupovat tak, že například pštrosí pera na štítě budou „vtaženy“ do štítu. Stříbrná pera by byla v neřešitelné kolizi se stříbrným štítem, tedy se základním heraldickým pravidlem o poměru tinctur. Navíc bylo doloženo, že uvedená pera nemají žádnou heraldickou a ani sfragistickou tradici. Byly „vymyšleny“ ad hoc - v případě pečeti v roce 1832 a v případě znaku v roce 1985. S tím je spojena ještě jedna souvislost. V české komunální heraldice existují městské znaky, mající podobu úplného rodového erbu, včetně prilby s příkrývadly a klenotem (např. Adamov u Českých Budějovic, Jirkov u Chomutova, Česká Kamenice, Mnichov u Mariánských Lázní, Bečov nad Teplou). Uvedené znaky jsou plnohodnotné i při odstranění prilby s klenotem. I prosté štíty se znameními jsou bez újmy znakem konkrétního města. To se však nedá konstatovat u znaku Miličina po pomyslném odstranění pštrosích per. Protože štít s růží miličinského znaku bude i nadále v kolizi s dalšími shodnými znaky. Bude shodný a neodlišený.

S počátky historie Miličina je spojen rod pánů z Miličina, na nějž lze heraldicky odkázat v upravených variantních podobách stávajícího znaku. Následující návrhy úpravy miličinského znaku budou uplatňovat stávající rožmberskou růži a vedle ní inspiraci erbem pánů z Miličina, kterým byl zlato-černě kosmo dělený štít.

- **Znak č. 1** – Ve stříbrném štítě, nad zlato-černě kosmo dělenou patou, červená růže se zlatým semeníkem a zelenými kališními lístky.
- **Znak č. 2** – Ve stříbrném štítě, pod zlato-černě kosmo dělenou hlavou, červená růže se zlatým semeníkem a zelenými kališními lístky.
- **Znak č. 3** – Ve stříbrném štítě lemovaném zlato-černě kosmo děleným lemem červená růže se zlatým semeníkem a zelenými kališními lístky.
- **Znak č. 4** – Štít vpravo polcený. Vpravo zlato-černě kosmo dělený, vlevo červená růže se zlatým semeníkem a zelenými kališními lístky.
- **Znak č. 5** – Ve stříbrném štítě levý horní kout zlato-černě kosmo dělený a červená růže se zlatým semeníkem a zelenými kališními lístky.
- **Znak č. 6** – Ve stříbrném štítě červená růže se zlato-černě kosmo děleným semeníkem a zelenými kališními lístky.

NÁVRHY VLAJKY

Vlajky měst a obcí se podle nepsaného pravidla odvozují od znaku. Barva štítu a hlavní figury je obvykle kombinována na list vlajky v podélných pruzích stejné šířky. Problémem návrhu nové vlajky je nesnadnost nacházení nepoužitých variant, protože kombinace dvou, tří i čtyř podélných pruhů v barvách modré, červené, bílé, žluté a zelené jsou v podstatě vyčerpány.

Úskalím návrhů obecních vlajek je také skutečnost, že dosud není k dispozici všeobecně přístupné kompendium vlajek existujících. Stejně tak jako znak, měla by i vlajka mít takovou podobu, aby její zaměnitelnost s jinými byla vyloučena.

Ke každému z předkládaných návrhů obecního znaku je přiložen návrh vlajky. Jejich podoba vychází z podoby a barevnosti znaku a znakových figur. Snahou bylo přenést i na vlajku informace obsažené ve znaku a zachovat do určité míry jeho schopnost ikonografické výpovědi. Vexilologická terminologie popisující vlajky je odlišná od heraldické, a proto existují rozdíly v pojmenování a popisování téže figury, či téhož jevu.

Velikost vlajky je dána poměrem šířky listu k jeho délce 2 : 3.

- ▣ **Vlajka č. 1/1** – List tvoří čtyři vodorovné pruhy, bílý, červený, bílý a černo-žlutě kosmo dělený.

Bílé pruhy mají oporu ve stříbrném štítu, červený pruh je odvozen od růže a černo-žlutě kosmo dělený pruh se shoduje s patou štítu.

- ▣ **Vlajka č. 1/2** – List tvoří dva vodorovné pruhy, bílý a černo-žlutě kosmo dělený, v poměru 3 : 1. V bílém pruhu červená růže se zlatým semeníkem a zelenými kališními lístky.

Vlajka opakuje podobu znaku.

- ▣ **Vlajka č. 2/1** – List tvoří dva vodorovné pruhy, černo-žlutě kosmo dělený a bílý, v poměru 1 : 3. V bílém pruhu červený klín, vycházející z horního okraje pruhu a s vrcholem uprostřed dolního okraje listu.

Horní pruh se shoduje s hlavou štítu, bílý pruh má oporu ve stříbrném štítě a červený klín je inspirován růží. Klín může vyvolávat představu o podobě velkého písmene „M“, které je počátečním písmenem názvu obce.

- ▣ **Vlajka č. 2/2** – List tvoří dva vodorovné pruhy, černo-žlutě kosmo dělený a bílý, v poměru 1 : 3. V bílém pruhu červená růže se zlatým semeníkem a zelenými kališními lístky.

Vlajka opakuje podobu znaku.

- ▣ **Vlajka č. 3/1** – List černo-žlutě kosmo dělený. Uprostřed bílo-červeně kosmo dělené obdélníkové pole s poměrem šířky k délce 2 : 3.

Černo-žlutě kosmé dělení listu je odvozeno od lemu štítu. Bílé pole obdélníkového pole má oporu ve stříbrném štítě a červené v růži.

- ▣ **Vlajka č. 3/2** – List černo-žlutě kosmo dělený. Uprostřed bílé obdélníkové pole s poměrem šířky k délce 2 : 3 s červenou růží se žlutým semeníkem a zelenými okvětními lístky.

Vlajka opakuje podobu znaku.

- ▣ **Vlajka č. 4/1** – List tvoří černo-žlutě kosmo dělený žerďový pruh, široký čtvrtinu délky listu a tři vodorovné pruhy, bílý, červený a bílý, v poměru 1 : 2 : 1.

Žerďový pruh se shoduje s pravým polem štítu, bílé pruhy mají oporu ve stříbrném štítě a červený pruh je inspirován růží.

- ▣ **Vlajka č. 4/2** – List tvoří dva svislé pruhy, černo-žlutě kosmo dělený a bílý, v poměru 1 : 3. V bílém pruhu červená růže se zlatým semeníkem a zelenými kališními lístky.

Vlajka opakuje podobu znaku.

- **Vlajka č. 5/1** – Červeno-bíle kosmo dělený list se dvěma trojúhelníkovými poli, bílým s vrcholy uprostřed žerďového a dolního okraje a v dolním rohu listu a černo-žlutě kosmo děleným s vrcholy uprostřed horního a vlajícího okraje a v horním cípu listu.

Bílá pole mají oporu ve stříbrném štítu, červený v růži a trojúhelníkové pole v horním cípu se shoduje koutem znaku.

- **Vlajka č. 5/2** – Bílý list s černo-žlutě kosmo děleným trojúhelníkovým polem s vrcholy uprostřed horního a vlajícího okraje a v horním cípu listu. V žerďové a střední části listu červená růže se žlutým semeníkem a zelenými kališními listy.

Vlajka opakuje podobu znaku.

- **Vlajka č. 6/1** – List tvoří pět vodorovných pruhů, bílý, červený, černo-žlutě kosmo dělený, červený a bílý.

Bílé pruhy jsou odvozeny od stříbrného štítu, červené od růže a černo-žlutě kosmo dělený od semeníku.

- **Vlajka č. 6/2** – Bílý list s červenou růží s černo-žlutě kosmo děleným semeníkem a zelenými kališními lístky.

Vlajka opakuje podobu znaku.

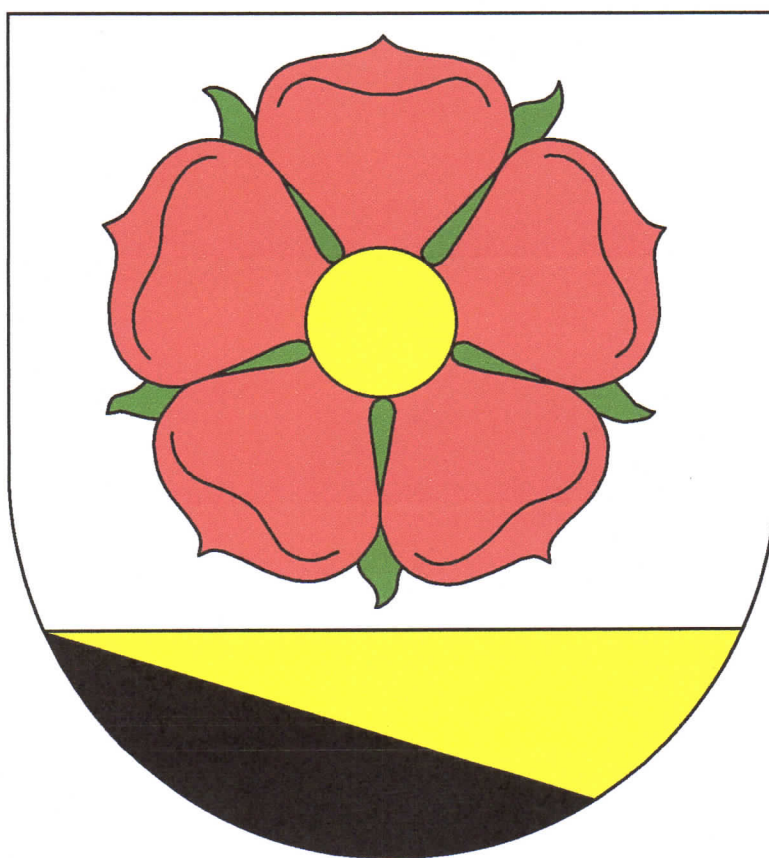
Všechny návrhy znaků i vlajek jsou tvořeny na základně příslušných oborových pravidel, zásad a usancí. Volba kteréhokoliv z nich je volbou dobrou.

Přeji Vám při Vašem rozhodování šťastné okolnosti.

Stanislav Kasík

Roudnice nad Labem, 15. března 2021

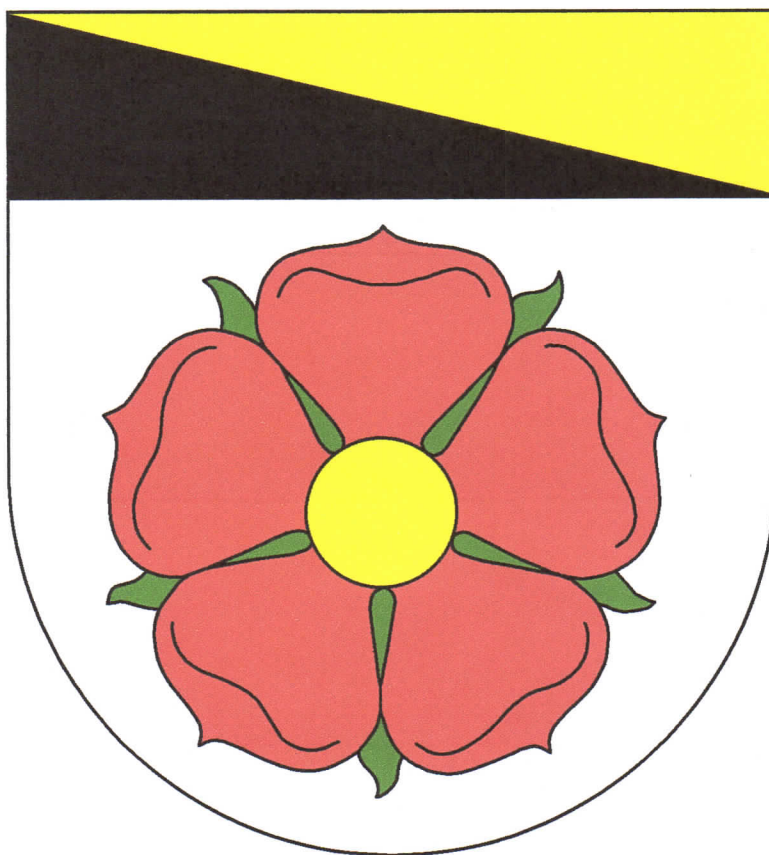
Stanislav KASÍK
Heraldická kancelář "Dauphin"
U Hrádků 1995, 413 01 Roudnice n.L.
DIČ CZ491218321

MILIČÍN (BN)
Návrh znaku č. 1

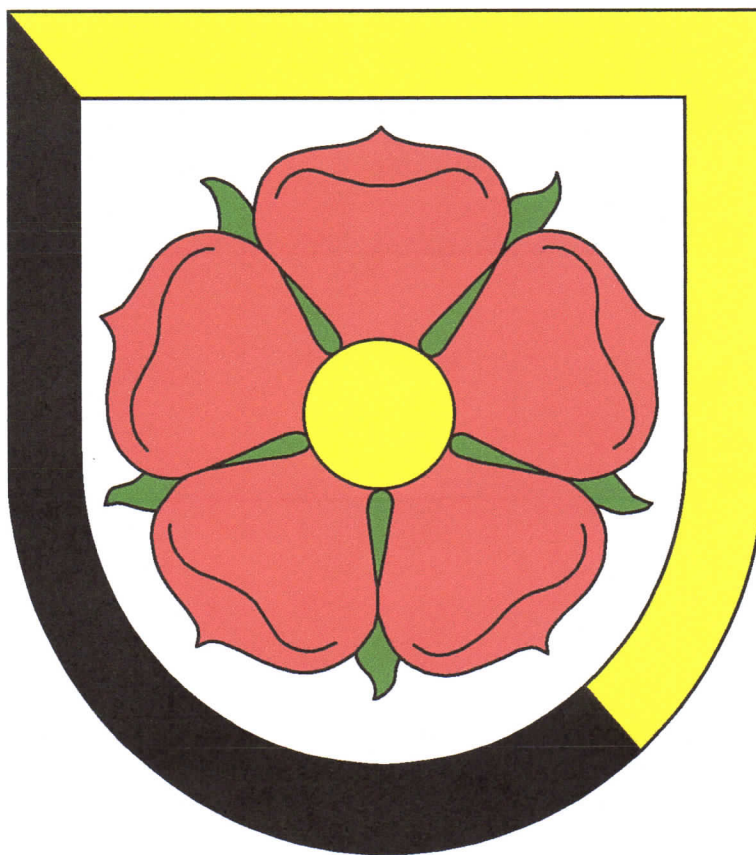
Stanislav Kadeř

MILIČÍN (BN)
Návrh znaku č. 2

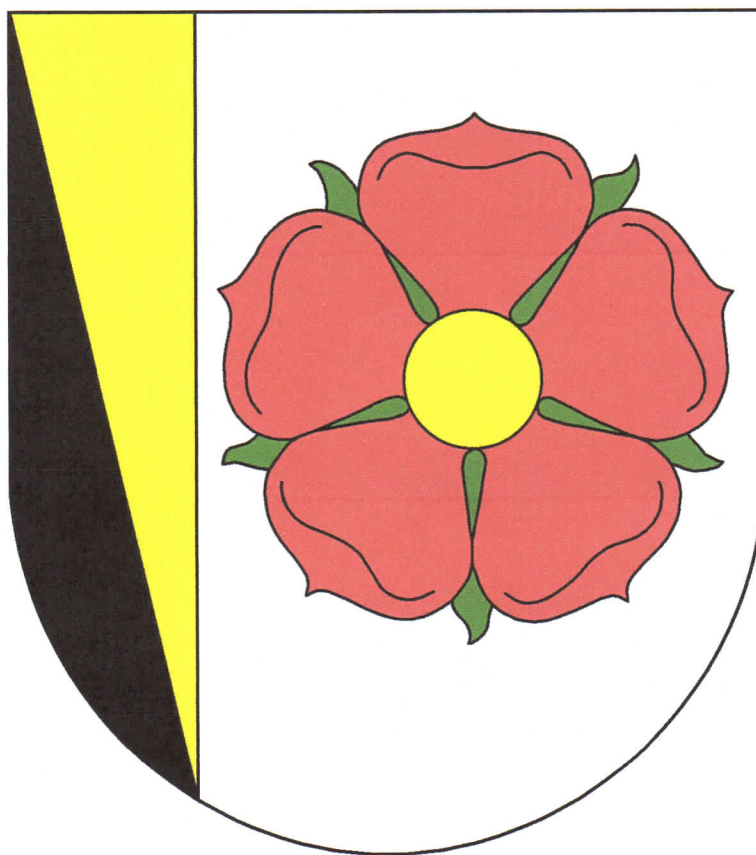
Stanislav Karel

MILIČÍN (BN)
Návrh znaku č. 3

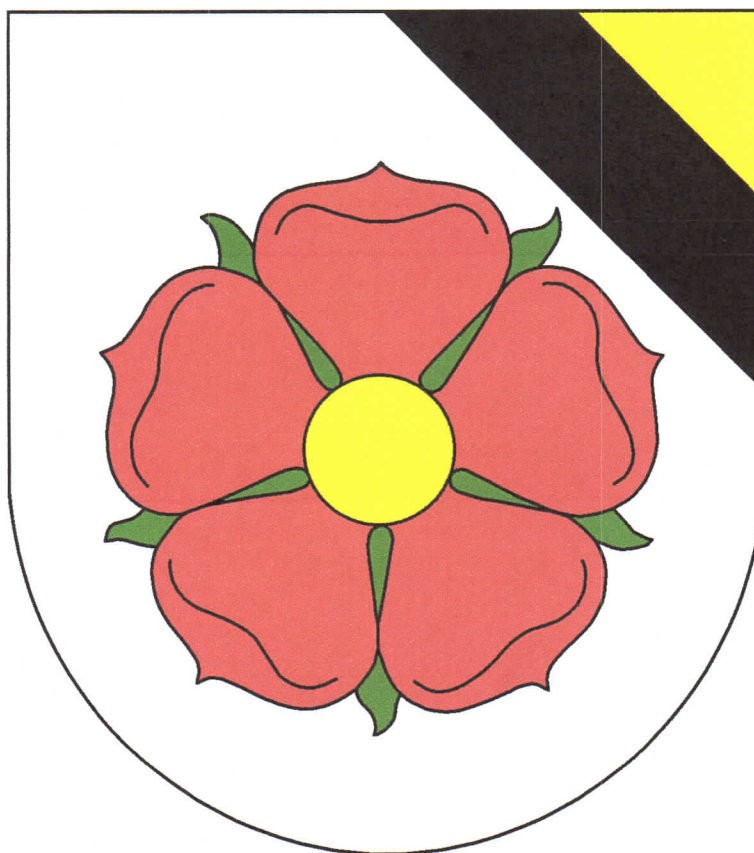
Stanislav Kadlec

MILIČÍN (BN)
Návrh znaku č. 4

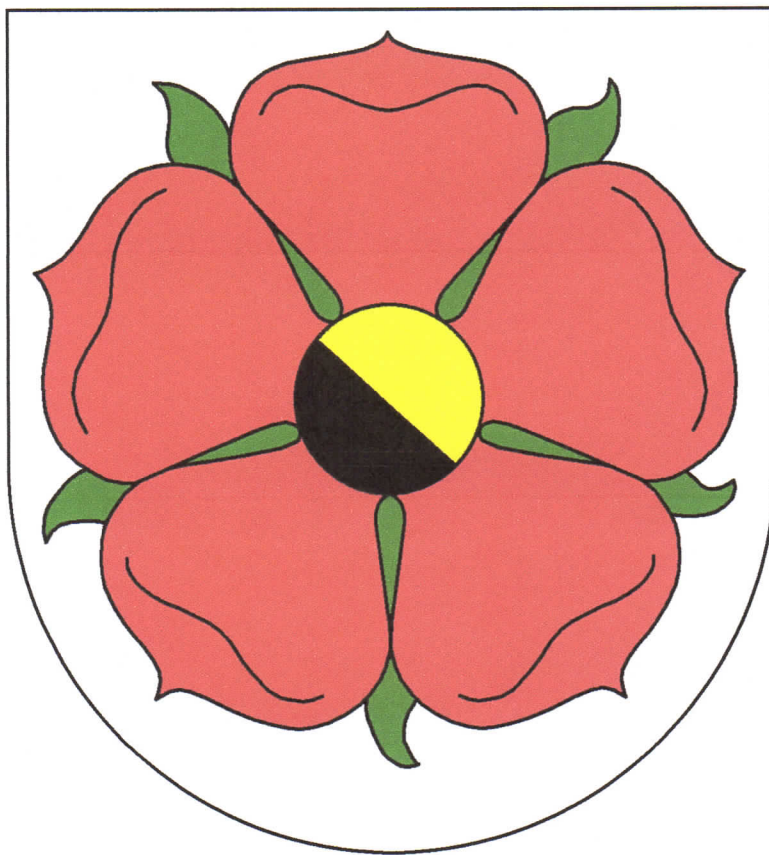
Stanislav Katič

MILIČÍN (BN)
Návrh znaku č. 5

Stanislav Kaňu

MILIČÍN (BN)
Návrh znaku č. 6

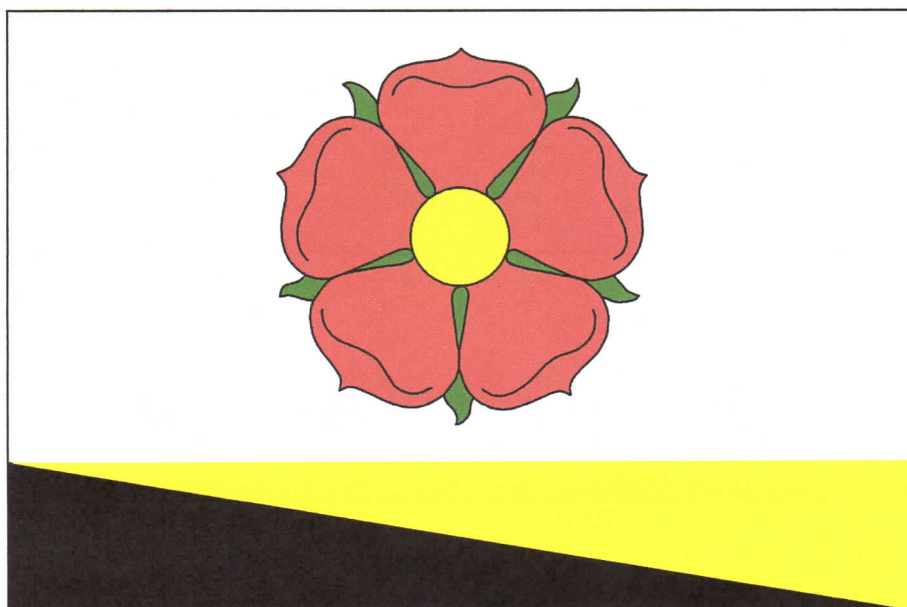
Stanislav Katoš

MILIČÍN
Návrh vlajky č. 1/1

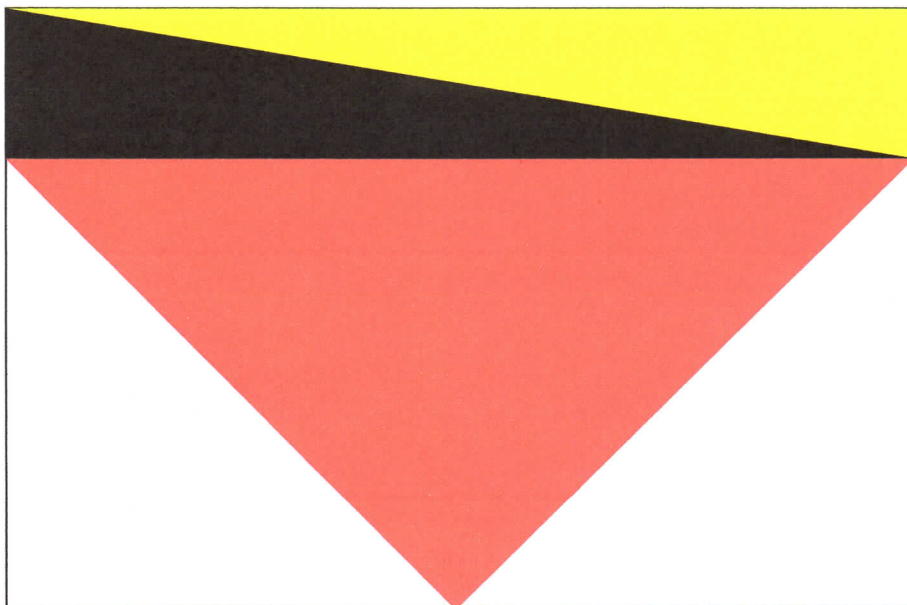
Stanislav Karle

MILIČÍN
Návrh vlajky č. 1/2

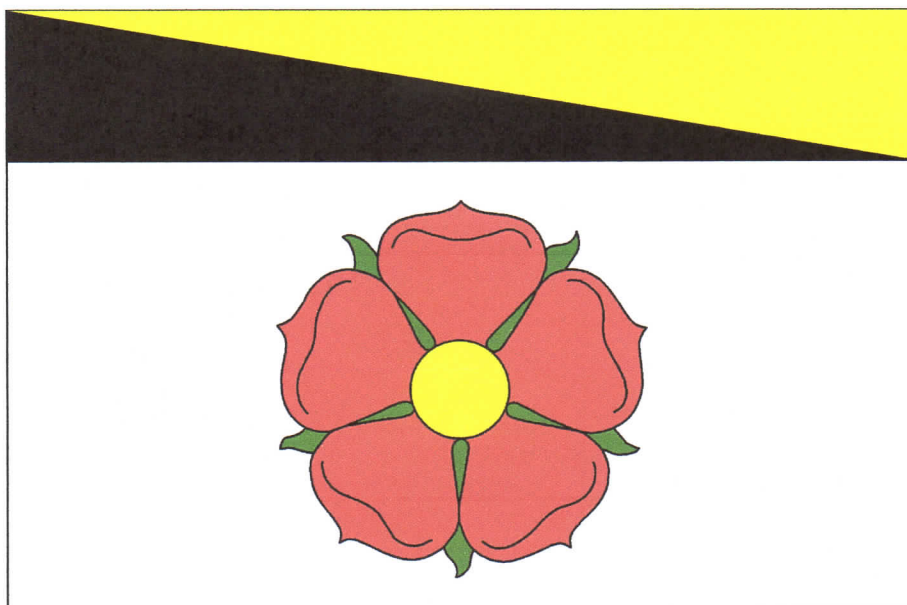
Stanislav Kral

MILIČÍN
Návrh vlajky č. 2/1

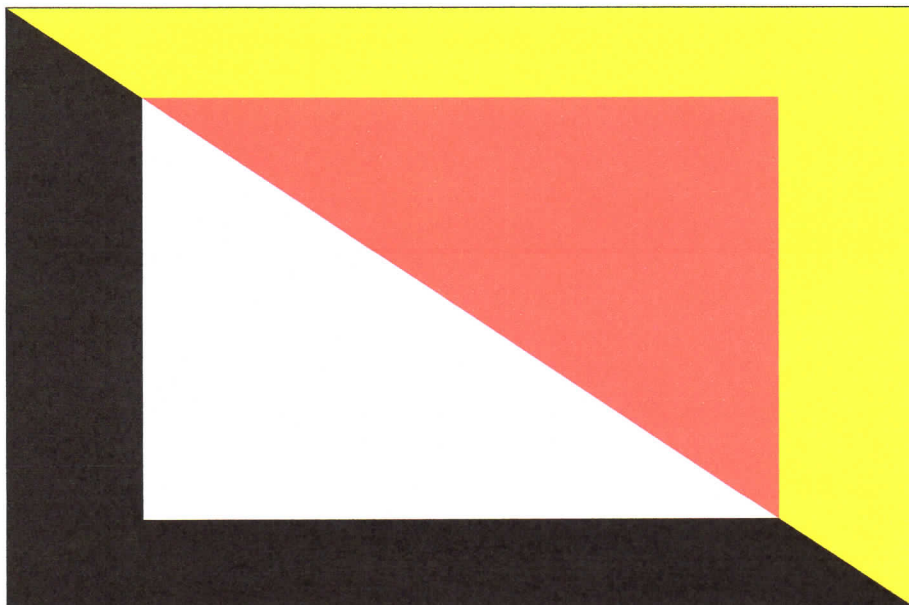
Stanislav Kadeř

MILIČÍN
Návrh vlajky č. 2/2

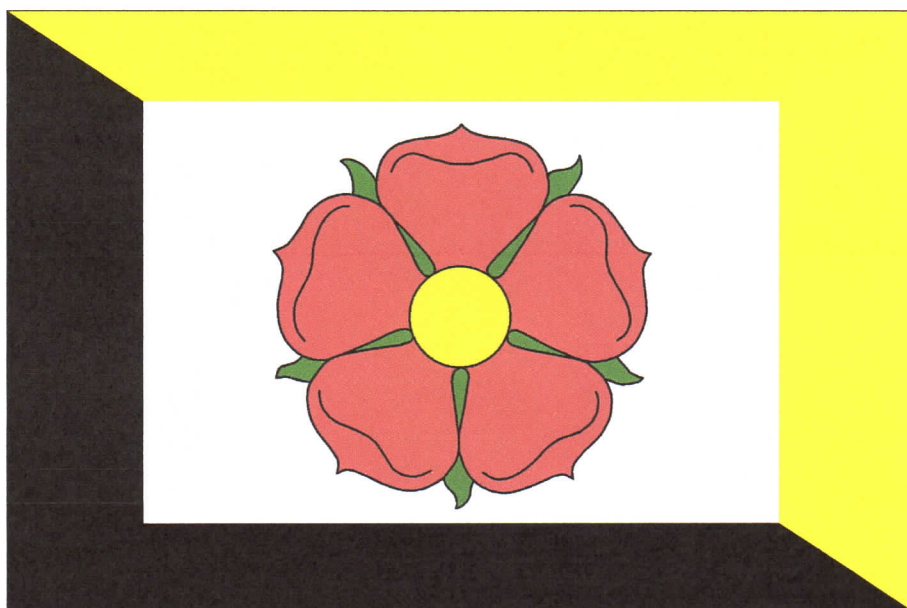
Stanislav Karel

MILIČÍN
Návrh vlajky č. 3/1

Stanislav Kottl

MILIČÍN
Návrh vlajky č. 3/2

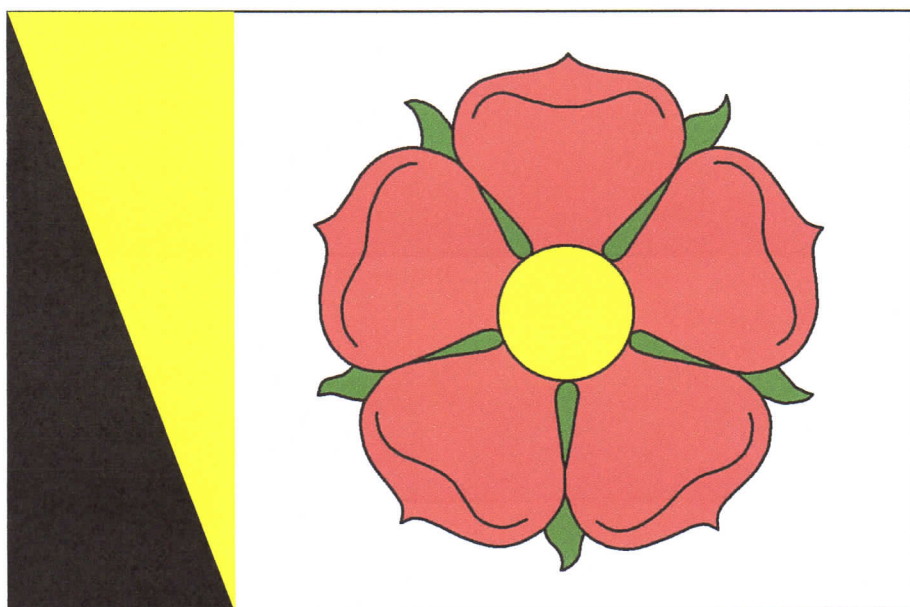
Stanislav Kozák

MILIČÍN
Návrh vlajky č. 4/1

Stanislav Kadeř

MILIČÍN
Návrh vlajky č. 4/2

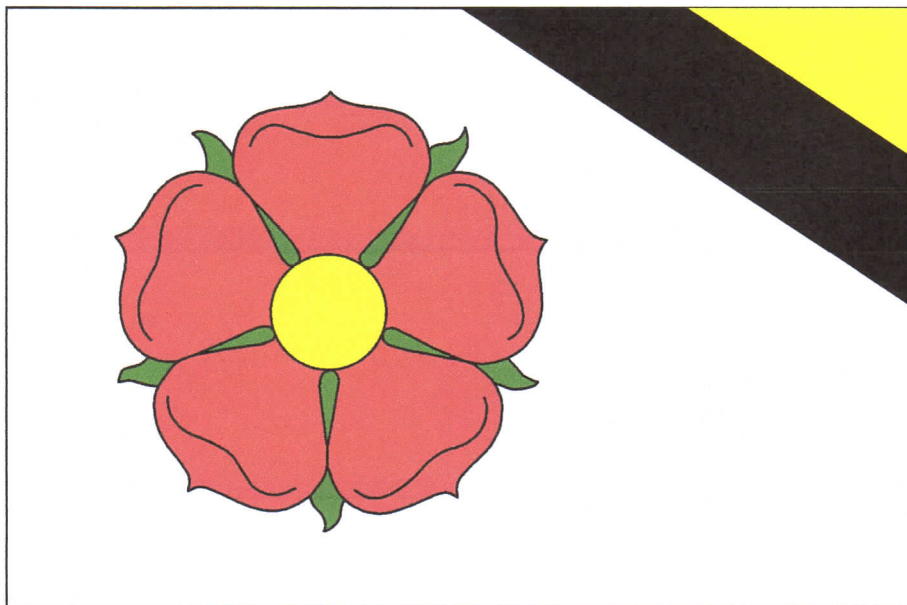
Stanislav Kadeř

MILIČÍN
Návrh vlajky č. 5/1

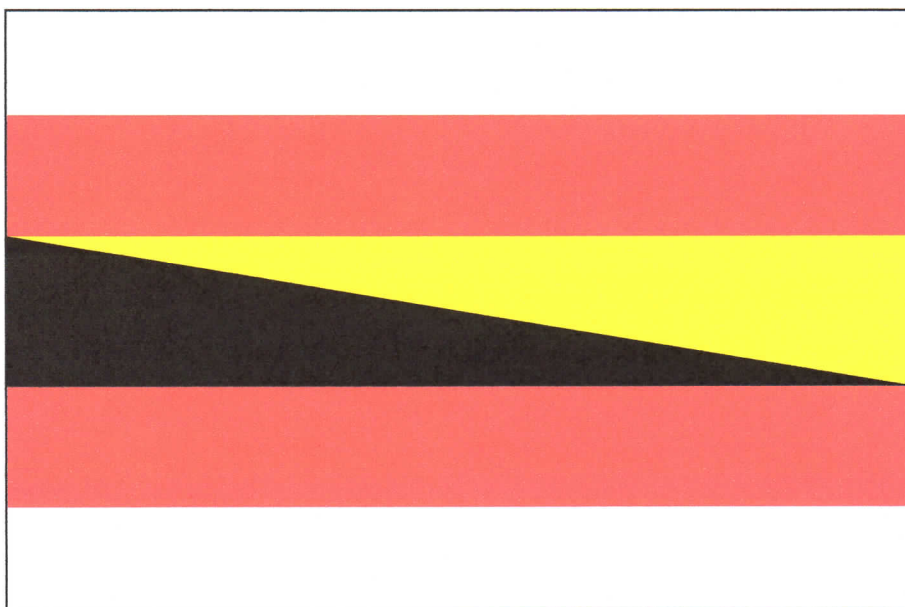
Stanislav Kralý

MILIČÍN
Návrh vlajky č. 5/2

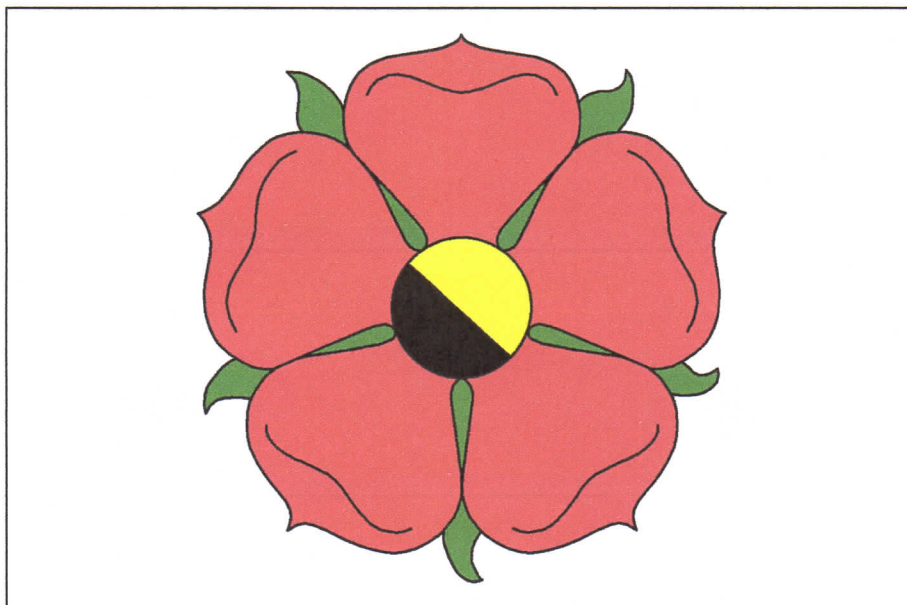
Stanislav Kadeř

MILIČÍN
Návrh vlajky č. 6/1

Stanislav Kadlec

MILIČÍN
Návrh vlajky č. 6/2

Stanislav Kadle